

Yritys X:n toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden kehittäminen

Heidi Eklund

2022 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Yritys X:n toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden kehittäminen

Heidi Eklund
Turvallisuuden ja riskienhallinnan
koulutus
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2022

Heidi Eklund

Yritys X:n toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden kehittäminen

Vuosi

2022

Sivumäärä

70

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tavoitteena oli selvittää kohdeyrityksenä toimivan Yritys X:n toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden nykytilanne ja keksiä ratkaisuja sen kehittämiseksi. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi turvallisuuspalveluita tarjoava First Eye Group Oy, jolla oli toimeksianto valmistavan teollisuuden parissa toimivan Yritys X:n kanssa. Toimenpide- ja kehitysehdotukset Yritys X:n toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden kehittämiseksi perustuivat yrityksessä tehtyyn riskien arviointiin.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys muodostui riskienhallinnasta, Elinkeinoelämän keskusliiton yritysturvallisuusmallista, Finanssiala ry:n laatimista turvallisuusohjeista sekä tehdystä tutkimustyöstä. Kehittämistyö suoritettiin laadullisena tutkimuksena, jossa tiedonkeruumenetelminä riskien arvioinnin rinnalla käytettiin havainnointia ja haastatteluita. Havainnoinnilla oli keskeinen rooli riskien tunnistusvaiheessa. Havainnointi- ja haastatteluaineistot analysoitiin käyttäen aineistolähtöistä sisällönanalyysiä.

Kehittämistyö perustui todelliseen tarpeeseen saattaa Yritys X:n toimitila- ja kiinteistöturvallisuus asianmukaiselle tasolle. Yrityksen turvallisuuteen liittyvät asiat olivat jääneet takalalle, liiketoiminnan kasvun sekä toimitilojen laajenemistoimien myötä. Merkittävimmät toimitila- ja kiinteistöturvallisuutta uhkaavat riskit liittyivät kohdeyrityksen kulunvalvonnan ja avainhallinnan järjestelyihin sekä teknisen valvonnan puutteisiin. Kohdeyritykselle annettiin useampia toimenpide- ja kehitysehdotuksia toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden kehittämiseksi ja parantamiseksi. Kehittämistyön lopputuloksena syntyi riskikartoitusraportti sisältäen tunnistetut riskit sekä perustellut ja toteutuskelpoiset ehdotukset toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden kehittämiseksi.

Heidi Eklund

Development of Company X's Property and Premises Security

Year	2022	Pages	70
------	------	-------	----

The purpose of this developmental research was to evaluate the current state of the property and premises security of Company X and to create solutions to develop it. The commissioner of this thesis was First Eye Group Oy, which is a company providing security services. First Eye Group Oy had a commission with Company X, which operates in the manufacturing industry. Proposals for action and development to improve Company X's property and premises security were based on a risk assessment carried out at the company.

The theoretical framework of the thesis reviews risk management, the business security model of the Confederation of Finnish Industries, the security guidelines prepared by Finance Finland and the conducted research work. The development work was carried out as a qualitative study, in which observation and interviews were used as methods in addition to risk assessment. The observation played a key role in the risk identification phase. The observation and interview materials were analyzed using data-driven content analysis.

The development work was based on a real need to update Company X's property and premises security. Issues related to the company's security were lagging due to the growth of the business and the expansion of the premises. The most significant risks threatening the property and premises security were related to the target company's access control and key management arrangements, as well as shortcomings in technical control. The target company was given several proposals to develop and improve the property and premises security. The result of the development work is a report including the identified risks and given proposals to improve the target company's property and premises security.

Keywords: Risk, Safety culture, Property and Premises Security

Sisällys

1	Johdanto.....	6
1.1	Opinnäytetyön tavoite, rajaus ja tutkimuskysymykset	6
1.2	Toimeksiantaja ja kohdeyritys	7
1.3	Tutkimuksellinen kehittämistyö.....	8
2	Opinnäytetyön teoreettinen tausta	8
2.1	Keskeiset käsitteet.....	8
2.2	Tietoperusta	11
2.2.1	Riskienhallinta	12
2.2.2	Elinkeinoelämän yritysturvallisuusmalli	14
2.2.3	Finanssiala ry:n turvallisuusohjeet	15
3	Tutkimusmenetelmät	17
3.1	Laadullinen tutkimus	17
3.2	Tiedonkeruumenetelmät	18
3.2.1	Havainnointi	18
3.2.2	Haastattelu	19
3.3	Analysointimenetelmät.....	20
4	Riskien arvioinnin toteutus.....	22
5	Tulokset	24
5.1	Rakenteellinen turvallisuus ja ulkoalueet	25
5.2	Kulunvalvonta ja avainhallinta	26
5.3	Tekninen valvonta	26
5.4	Toimintatavat ja henkilöstön ohjeistaminen.....	27
6	Johtopäätökset ja kehitysehdotukset	27
6.1	Rakenteellinen turvallisuus ja ulkoalueet	28
6.2	Kulunvalvonta ja avainhallinta	29
6.3	Tekninen valvonta	30
6.4	Toimintatavat ja henkilöstön ohjeistaminen.....	31
6.5	Riskikartoitusraportti	32
7	Pohdinta	32
7.1	Eettisyys ja luotettavuus	33
7.2	Tutkimustyöskentelyn arviointi	34
	Lähteet.....	36
	Kuviot	40
	Liitteet	41

1 Johdanto

Toimitila- ja kiinteistöturvallisuus on tärkeä ja oleellinen osa yritysturvallisuutta. Toimitilojen suojaamisella varmistetaan turvallinen oleskelu ja työskentely yrityksen tiloissa sekä yrityksen omaisuuden asianmukainen suojaaminen. Lisäksi toimitilojen suojaamisella varmistetaan, että yrityksen toimitiloihin on pääsy vain kulkuoikeuden omaavilla henkilöillä. Yrityksen toimitilojen riittävällä suojaamisella muodostetaan perusta yrityksen muiden toimintojen suojaamiselle. (Miettinen 2002, 91.)

Tämä opinnäytetyö sai alkunsa Etelä-Suomessa sijaitsevan yrityksen tarpeesta laatia kokonaisvaltainen riskikartoitus sen laajeneville toimitiloille toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden näkökulmasta. Kohdeyritys, jota tässä opinnäytetyössä kutsutaan yrityksen toiveesta nimellä Yritys X, on viimeisten vuosien aikana laajentanut toimintaansa merkittävästi sen kaikilla osaluilla. Tuotannon kasvun myötä yritys on keskittänyt kaikki resurssinsa liiketoimintaan ja kysynnän vastaamiseen. Keväällä 2021 Yritys X:n käyttöön siirtyi noin kuudentuhannen neliön edestä toimitiloja, minkä seurauksena yrityksen prioriteettina on ollut saattaa kyseiset tilat toimintakuntoon tuotannon pysyessä jatkuvasti käynnissä. Lisäksi yrityksen käyttöön vapautui keväällä 2022 noin neljäntuhannen neliön edestä uusia tiloja. Tällöin tiloja koskeva tavoite saavutettiin, jonka myötä yrityksen käytössä on nykyään yhteensä 15 000 neliötä tuotanto-, toimisto- ja varastotiloja. Keskittyessään ydinliiketoimintaan ovat turvallisuuteen liittyvät asiat yrityksessä jääneet taka-alalle. Tilojen ja toiminnan laajentumisen myötä Yritys X koki tarpeelliseksi kartoittaa toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden nykytilanteen ja päivittää turvallisuuteen liittyvät asiat ja prosessit sellaiselle tasolle, missä niiden kuuluu olla.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli arvioida Yritys X:n nykyinen turvallisuustilanne toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden näkökulmasta sekä riskien arvioinnin keinoin tunnistaa mahdolliset toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden riskit ja vaarat. Tunnistettujen riskien ja vaarojen pohjalta laadittiin toimenpide- ja kehitysehdotukset riskitasojen pienentämiseksi ja toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden kehittämiseksi. Tällä kehittämistyöllä pyrittiin tuottamaan arvokasta tietoa Yritys X:lle sen toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden tilasta.

1.1 Opinnäytetyön tavoite, rajaus ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tavoitteena oli riskien arvioinnin keinoin selvittää Yritys X:n toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden nykytilanne ja saatujen tulosten pohjalta laatia toimenpide- ja kehitysehdotukset toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden parantamiseksi. Opinnäytetyö on muodoltaan tutkimuksellinen kehittämistyö, jonka tavoitteena on vastata seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Mikä on Yritys X:n toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden nykyinen taso?

2. Miten Yritys X:n toimitila- ja kiinteistöturvallisuutta voidaan kehittää?

Työ rajattiin koskemaan toimitila- ja kiinteistöturvallisuutta, sillä tälle koettiin olevan suurin tarve yrityksen laajentamistoiminnan ollessa käynnissä. Sopimushallinta sekä toimitilojen turvallisuusluokittelu rajattiin työstä pois, sillä ne eivät palvelleet yrityksen tarpeita. Kriittisin tarve oli rakenteellisen turvallisuuden ja turvallisuusvalvonnan nykytilan kartoittaminen ja toimenpide- ja kehitysehdotusten antaminen näiden kuntoon saattamiseksi. Yrityksen toimitusjohtajan mukaan yrityksen tärkeimmät suojattavat kohteet ovat tuotannossa käytettävät, ominaisuuksiltaan ainutlaatuiset koneet, laitteet ja komponentit sekä sopimukset ja asiakastiedot. Erityisesti yrityksen koneiden, laitteiden ja komponenttien suojaaminen on tärkeää tuotannon käynnissä pitämiseksi. Liiketoiminnan ja tilojen laajentumisen sekä henkilöstön kasvun myötä haluttiin myös tarkastella yrityksen turvallisuuskulttuurin tilaa ja pohtia millä keinoin sitä voitaisiin parantaa.

Kehittämistyö oli tärkeä toteuttaa yrityksen laajentamistoimien ollessa käynnissä, ennen lopullisten tilojen käyttöönottoa. Tämä tarjosi yritykselle mahdollisuuden reagoida proaktiivisesti ja huolehtia siitä, että turvallisuustaso on asianmukaisella tasolla lopullisten toimitilojen käyttöönoton yhteydessä.

1.2 Toimeksiantaja ja kohdeyritys

Kehittämistyön toimeksiantajana toimi turvallisuuspalveluita tarjoava First Eye Group Oy. Yrityksen toimenkuvaan kuuluu laaja-alaisten turvallisuuspalveluiden tarjoaminen sekä turvallisuustekniikkapalveluiden ja erilaisten asiantuntijapalveluiden, kuten riskienhallintaan liittyvien tehtävien ja konsultointipalveluiden tarjoaminen. First Eye Groupin toimeksianto Yritys X:n kanssa koski yrityksen toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden näkökulmasta tehtävää riskikartoitusta sekä turvallisuuskulttuurin kehittämistä.

Kohdeyrityksenä toimiva Yritys X on toiminut valmistavan teollisuuden parissa vuosikymmeniä, joista nykyisessä muodossaan reilut 10 vuotta. Yrityksen liiketoiminta on kokenut todella merkittävää kasvua viimeisten vuosien aikana liikevaihdon kaksinkertaistuessa viimeisen kahden tilikauden aikana. COVID-19 pandemian aikana Yritys X kohtasi todella suurta kysynnän kasvua, liikevoiton lähes viisinkertaistuessa tilikautena 2019-2020.

Yrityksen toimitilat koostuvat toimisto-, tuotanto- ja varastotiloista. Keväeseen 2022 mennessä Yritys X oli laajentanut toimitilojaan nelinkertaisiksi vuoden takaisesta ja yrityksen toimitusjohtajan mukaan yrityksessä odotetaan lähes 50 prosentin henkilöstökasvua lähitulevaisuudessa. Tuotannon kasvun odotetaan jatkuvan, tosin ei yhtä räjähdysmäisesti kuin kausina 2019-2020 ja 2020-2021.

1.3 Tutkimuksellinen kehittämistyö

Yrityksen liiketoiminnan menestyksen edellytyksenä on yrityksen toimintojen jatkuva kehittäminen ja parantaminen. Tutkimuksellisella kehittämistyöllä pyritään ratkaisemaan yrityksessä havaittuja ongelmia ja uudistamaan tai luomaan uusia käytäntöjä. Tutkimuksellisen kehittämistyön tavoitteena on työelämän kehittäminen ja yrityksen tarpeita palvelevan lopputuloksen saavuttaminen. (JAMK 2022.)

Kehittämistyölle tunnuksenomaista ovat suunnittelu, järjestelmällisyys, itsenäinen ajattelu sekä kriittisyys. Kehittämistyötä varten kerätään järjestelmällisesti niin käytännön tietoa kuin teoriapohjaistakin tietoa. Tällä tarkoitetaan erilaisten menetelmien käyttöä, tieteelliseen kirjallisuuteen perehtymistä, ongelmanratkaisua, vuorovaikutusta ja yhteistyötä. (Ojasalo, Moilanen & Ritakoski 2015, 11-18.)

Tutkimuksellinen kehittämistyö saa usein alkunsa yrityksen kehittämistarpeista, kuten tässäkin työssä. Onnistuneen kehittämistyön lopputuloksena Yritys X kykenee hyödyntämään saatujen toimenpide- ja kehitysehdotusten avulla yrityksensä toimitila- ja kiinteistöturvallisuutta parantamalla olemassa olevia käytäntöjä tai luomalla uusia sellaisia.

2 Opinnäytetyön teoreettinen tausta

Tässä luvussa on esitetty opinnäytetyössä käytetyt keskeisimmät käsitteet sekä tutkimuksellisen kehittämistyön tietoperusta. Opinnäytetyön teoreettinen tausta perustuu kirjallisuuteen, ohjeisiin sekä tehtyyn tutkimustyöhön.

2.1 Keskeiset käsitteet

Keskeisten käsitteiden tarkastelun on määrä auttaa lukijaa ymmärtämään lukemaansa. Tämän opinnäytetyön keskeiset käsitteet ovat yritysturvallisuus, toimitila- ja kiinteistöturvallisuus, kehäsuojausperiaate, turvallisuuskulttuuri ja riski. Näiden lisäksi haluttiin rikosriskit nostaa keskeisten käsitteiden joukkoon, sillä ne ovat oleellisia toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden näkökulmasta.

Yritysturvallisuus = Yritysturvallisuudella tarkoitetaan yrityksen tai organisaation kaikkien osa-alueiden ja toimintojen turvallisuutta. Yritysturvallisuuden tehtävä on edistää yrityksen kilpailukykyä, parantaa tuottavuutta ja suojata yrityksen tärkeitä arvoja ja kriittisiä resursseja kuten henkilöitä, tietoja ja omaisuutta niihin kohdistuvilta riskeiltä, liiketoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Yritysturvallisuus voidaan jakaa eri turvallisuuden osa-alueisiin. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020.) Tässä opinnäytetyössä noudatetaan Elinkeinoelämän keskusliiton osa-alue jaottelua.

Toimitila- ja kiinteistöturvallisuus = Toimitila- ja kiinteistöturvallisuus on yritysturvallisuuden osa-alue, joka tarkastelee yrityksen käytössä olevien tilojen fyysiseen suojautumiseen liittyviä asioita. Toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden tehtävänä on luoda turvallinen työskentely-ympäristö sekä estää yritykselle arvokkaan tiedon tai materiaalin anastaminen kustannustehokkain suojaustoimin. Elinkeinoelämän keskusliitto jakaa toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden neljään osa-alueeseen, jotka ovat toimitilojen turvallisuusluokittelu ja luokituksen mukainen suojaaminen, rakenteellinen turvallisuus, turvallisuusvalvonta ja sopimushallinta. Tärkeimmiksi toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden osa-alueiksi tämän työn kannalta on nostettu rakenteellinen turvallisuus ja turvallisuusvalvonta. Rakenteellinen turvallisuus käsittää lukitukset, murtosuojausten, aidat, portit, valaistuksen ja suojattavan kohteen muut rakenteelliset suojauskeinot. Turvallisuusvalvonta käsittää teknisen turvallisuusvalvonnan, kuten kameravalvonta- ja rikosilmoitinjärjestelmät, avainten ja kulkuoikeuksien hallinnan, vartioinnin sekä henkilöstön, vierailijoiden ja ajoneuvoliikenteen ohjauksen. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020; Miettinen 2002, 14-15.)

Kehäsuojausperiaate = Kehäsuojausperiaate on yleisesti tunnettu kerroksittaisen suojauksen periaate, joka nähdään yhtenä toimitilaturvallisuuden tärkeimmistä peruseriaatteista. Kehäsuojaus perustuu ajatukseen useammasta suojakehästä kohteen ympärillä. Periaatteena on, että ulomman suojauskehän pettäessä seuraava suojaustaso pysäyttää ei-toivotun toiminnan. Suojausvyöhykkeitä on viisi ja niissä jokaisessa hyödynnetään erilaisia menetelmiä kohteen suojaamiseksi ja turvallisuuden parantamiseksi. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020; Miettinen 2002, 94; Tikkanen ym. 2017, 162.)

Kehäsuojausperiaatteen mukaiset suojausvyöhykkeet ovat kehä-, alue-, kuori-, tila- ja kohdesuojaus. Kehäsuojaus kattaa kohteen rajalla tehtävät suojaustoimenpiteet, joilla pyritään rajoittamaan alueelle pääsyä. Tämä toteutetaan useimmiten aitaamalla tai teknisin valvontatoimenpitein. Aluesuojaus kattaa kehäsuojauksen ja kuorisuojauksen välisen alueen. Tässäkin yleinen suojaustapa on aitaaminen ja suojaamisen toteuttaminen kameravalvonnan keinoin. Rakenteellisena keinona aluesuojauksessa käytetään valaistusta ei-toivotun toiminnan paljastamiseksi. (Tikkanen ym. 2017, 162-163.) Kuorisuojaus käsittää ulko-ovien, seinärakenteiden ja ikkunoiden suojaamisen. Kiinteiden rakenteiden suojaaminen otetaan yleensä huomioon jo rakennusvaiheessa, mutta suojauskeinoja voidaan lisätä rakennuksiin ja kiinteistöihin myös jälkikäteen lukituksilla sekä erilaisilla rikosilmoitinjärjestelmillä. (Miettinen 2002, 95-96; Tikkanen ym. 2017, 163.) Tilasuojaus kattaa sisällä olevien erillisten tilojen suojaamisen esimerkiksi kulkuoikeuksien määrittämisellä. Kohdesuojauksessa käytetään hyväksi kaikkia suojauksen menetelmiä arvokkaan omaisuuden, esimerkiksi kassakaapin, suojaamiseksi. (Miettinen 2002, 96; Tikkanen ym. 2017, 164.)

Turvallisuuskulttuuri = Turvallisuuskulttuurille ei ole olemassa yhtä täsmällistä määritelmää ja sen määritelmä riippuukin siitä, mistä näkökulmasta sitä tarkastelee. Turvallisuuskulttuuri

muodostuu pitkälti henkilöiden asenteista ja suhtautumisesta turvallisuusasioihin sekä sitoutumisesta yrityksen yleisiin turvallisuusohjeisiin. Turvallisuuskulttuuri ei kuitenkaan yksinään synny henkilöstön asenteista, vaan siihen vaikuttavat vahvasti johdon sitoutuminen ja yrityksen toimintaprosessit. Turvallisuuskulttuuria luodessa tulee yrityksen johdon sisäistää, mitä turvallinen toiminta yrityksessä vaatii ja miten havaittuja riskejä ja vaaroja voidaan toiminnassa ennalta estää. (Reiman, Pietikäinen & Oedewald 2008, 18; Turvallisuusjohtajuus 2017.) Tarkasteltiin turvallisuuskulttuuria mistä näkökulmasta tahansa, ovat turvallisuusasiat tärkeä nostaa esille työpaikkakoulutuksissa ja uusien työntekijöiden perehdytyksessä, turvallisen toiminnan ja yhdenmukaisten toimintatapojen varmistamiseksi (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020; Hanhimäki 2017, 18, 75).

Hyvä turvallisuuskulttuuri luo puitteet työhyvinvoinnille, mikä vaikuttaa edistävästi työn tuottavuuteen. Hyvän turvallisuuskulttuurin luominen vaatii tahtoa ymmärtää turvallisuutta ja sen vaikutusta. Hyvän turvallisuuskulttuurin omaavassa yrityksessä tiedotetaan työpaikan vaaroista ja ilmoitetaan havaituista poikkeamista. Hyvä kulttuuri on raportoiva, oikeudenmukainen ja oppiva. (Laitinen ym. 2021, 97.)

Turvallisuuskulttuuri on vahvasti sidoksissa kaikkiin yritysturvallisuuden osa-alueisiin (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020). Reimanin ym. (2008, 86) mukaan on tärkeää täsmentää mistä näkökulmasta turvallisuuskulttuuria tarkastellaan, sillä jotkin turvallisuuden osa-alueet saattavat olla ristiriidassa keskenään. Toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden turvallisuuskulttuuri linkittyy Elinkeinoelämän yritysturvallisuusmallin kautta, jota tarkastellaan lähemmin luvussa 2.2.2 (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020). Toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden näkökulmasta tarkasteltuna voi puutteellinen turvallisuuskulttuuri vaarantaa tehokkaatkin tilaturvallisuusratkaisut ja johtaa siihen, että kehäsuojauksen toimenpiteet menettävät merkityksensä (Syri 2016; Sonesson 2017, Forsvarsbygg 2016, mukaan). Syrin (2016, 29) mukaan tilaturvallisuuden tason ylläpitäminen on riippuvaista henkilöstön toiminnasta ja asenteista ja esimerkkinä hän mainitsee tekniset valvontajärjestelmät, jotka toimivat tilaturvallisuuden tason korottajina ainoastaan oikein suunniteltuina ja toteutettuina. Tilaturvallisuuden toteutumiseksi tulee henkilöstöllä olla tieto siitä, kuinka ja minkä takia turvallisuustoimia toteutetaan (Syri 2016, 32-33).

Riski = Riskille ei ole yhtä oikeaa määritelmää, vaan sen merkityksestä on monia eri näkemyksiä. Suomen standarditoimistoliiton vahvistaman SFS-ISO 31000 standardin mukaan riski tarkoittaa epävarmuuden vaikutusta tavoitteisiin, jossa vaikutus on poikkeama odotetusta, niin positiivisessa kuin negatiivisessakin mielessä (SFS-ISO 31000:2018, 6). SFS-opas 73 lisää, että riskiä kuvataan usein mahdollisen tapahtuman seurauksen ja toteutumisen todennäköisyyden yhdistelmänä (SFS-opas 73 2011, 8). Sanastokeskus TSK ry ja Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK määrittelevät riskin ihmisiin, eläimiin, omaisuuteen, tietojärjestelmiin, ympäristöön tai yhteisöllisiin arvoihin kohdistuvana kielteisen seikan tai tapahtuman

todennäköisyyden ja vaikutuksen yhdistelmänä (Sanastokeskus TSK ry & Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK 2014, 67). Land, Ricks ja Ricks (2013, 175) mukaan riski tarkoittaa ei-toivotun lopputuloksen mahdollisuutta, joka johtuu vahingosta tai tapahtumasta ja sen toteutumiseen liittyvän todennäköisyyden ja seurauksen yhdistelmästä.

Edellä mainitut määritelmät eivät poikkea suuresti toisistaan. Keskeistä riskin määritelmälle on epävarmuus ja ei-toivottu tapahtuma sekä riskin todennäköisyys ja seuraus. Vaikka riski voi olla myös positiivinen, on tässä työssä keskitytty nimenomaan negatiivisiin riskeihin. Tässä opinnäytetyössä käytetään ISO 31000 standardin mukaista riskimääritelmää, sillä se on yleisesti hyväksytty ja palvelee parhaiten tämän työn tarkoitusta.

Rikosriski = Rikosriskit lukeutuvat Suomen riskienhallintayhdistyksen sekä Tikkasen ym. luokittelun mukaan vahinkoriskeihin. Rikosriskit voivat kohdistua henkilöihin, yrityskuvaan, toimintaan, omaisuuteen, tietoon, tuotteeseen, palveluun, asiakkaisiin tai sidosryhmiin. Yrityksen hallussa oleva omaisuus on usein rikoksenteon kohteena ja tekojen taustalla on usein rikoksenteijän taloudellisen edun tavoittelu tai vahingoittamistarkoitus. (Suomen riskienhallintayhdistys 2021; Tikkanen ym. 2017, 20.)

Juvosen ym. (2014, 86) mukaan rikos- ja ilkvaltariskit kuuluvat omaisuusriskeihin. Heidän määritelmänsä mukaan rikosriskejä ovat varkaudet, ilkvallta, murrot, ryöstöt, väärennykset sekä petokset. Ilkvallan teot tapahtuvat usein hetken mielihohteesta sekä alkoholin vaikutuksen alaisena, yhteinen motiivi teoille on yleensä raha. (Juvonen ym. 2014, 94.) Rikosriskien torjunta on oleellinen tavoite toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden näkökulmasta. Tässä opinnäytetyössä rikoksilla ja rikosriskeillä viitataan haitalliseen, omaisuuteen kohdistuvaan ei-toivottuun tapahtumaan, josta seuraa vahinkoa tai haittaa yritykselle.

2.2 Tietoperusta

Opinnäytetyön tietoperustan tulee olla luotettavaa ja tutkittavaan aiheeseen sopivaa. Kehittämistyön keskeisessä roolissa toimi riskienhallinta. Riskienhallinnasta löytyy paljon teorioita, jotka eroavat hieman, mutta eivät merkittävästi toisistaan. Tässä opinnäytetyössä noudatettiin pitkälti Suomen Standardisoimisliitto SFS ry:n vahvistaman ISO 31000:2018 standardin mukaista teoriaa riskienhallinnasta sen yleisesti hyväksytyyn statuksensa vuoksi. Riskienhallintaa käsitellessä haluttiin kuitenkin nostaa esille muitakin näkökulmia sen korostamiseksi, ettei riskienhallinta ole täysin sidonnainen ISO standardin ympärille. Riskienhallintateorioiden lisäksi opinnäytetyö perustuu Elinkeinoelämän yritysturvallisuusmalliin sekä Finanssiala ry:n turvallisuusohjeisiin. Nämä luovat kehittämistyön teoreettisen viitekehyksen yhdessä useiden tutkimusmenetelmiä ja toimitilaturvallisuutta käsittelevien teosten kanssa.

Elinkeinoelämän yritysturvallisuusmallista julkaistiin päivitetty versio vuonna 2020 ja se on kansallisesti tunnettu turvallisuuden johtamismalli, jota voidaan pitää luotettavana lähteenä.

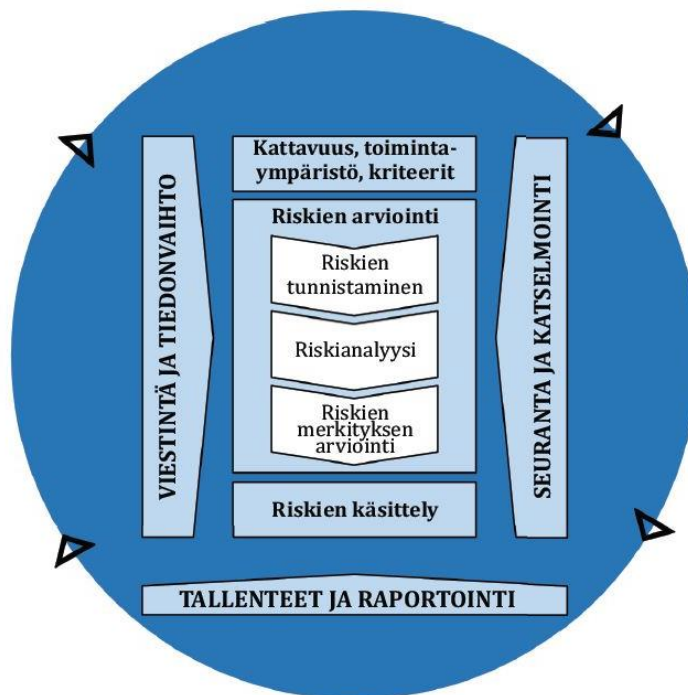
Finanssialan keskusliiton laatimat turvallisuusohjeet ovat mainittu muun muassa Heljaste ym. (2008, 36) teoksessa Yrityksen turvallisuusopas ja niitä voidaan pitää varsin luotettavina. Vaikka Heljaste ym. teos onkin vuodelta 2008, ovat teoksessa mainitut Finanssialan turvallisuusohjeet päivitetty useamman kerran vuosien saatossa, viimeksi tammikuussa 2022.

2.2.1 Riskienhallinta

Riskienhallinta on yritysturvallisuuden perusta, mikä koostuu niin lakisääteisistä velvoitteista kuin omaehtoisesta turvallisuustoiminnasta (Tikkanen ym. 2017, 90). Riskienhallinta on jatkuvaa toimintaa, joka kulkee yrityksen mukana sen koko elinkaaren läpi ja se tulisikin mieltää osaksi yrityksen päivittäistoimintaa, johtamista ja siihen liittyvää päätöksentekoa. ISO 31000 on Suomen Standardisoimisliitto SFS ry:n vahvistama standardi riskienhallinnasta, jonka rinnalle on laadittu muun muassa SFS-EN IEC 31010:2019 riskien arviointimenetelmistä sekä ISO 31004 standardin ISO 31000 soveltamisesta. ISO 31000 standardi määrittää riskienhallinnan koordinoituna toimintana, jolla organisaatiota johdetaan ja ohjataan riskien osalta. (SFS-ISO 31000:2018, 6-12.) Juvosen ym. (2014, 15) mukaan on riskienhallinnalla suuri merkitys yrityksen menestyksen kannalta. Menestyäkseen tulee yrityksen kyetä ennakoimaan toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset ja reagoimaan niihin strategisesti oikein. Riskit tulee huomioida strategiaa laatiessa ja toimintaa suunnitellessa, sillä niiden ei haluta uhkaavan liiketoiminnan jatkuvuutta. Riskienhallinnassa yritys määrittelee mitä riskejä tarkastellaan ja millä tehokkuudella niitä käsitellään. (Juvonen ym. 2014, 15-17.)

Sanastokeskus ja Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK määrittelevät riskienhallinnan järjestelmällisenä toimintana, joka sisältää riskianalyysin ja tarvittavien toimenpiteiden suunnittelun, toteutuksen, seurannan sekä korjaavat toimenpiteet. SPEK:n määritelmän mukaan riskienhallinnan keinoja ovat riskin välttäminen, siirtäminen, pienentäminen vahingontorjunnalla sekä riskin ottaminen. (Sanastokeskus TSK ry & Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK 2014, 81.)

Riskienhallintaprosessi on nimensä mukaisesti prosessi, jonka mukaan riskien hallintaa toteutetaan. ISO 31000:n mukaan riskienhallintaprosessi koostuu toimintaympäristön ja riskikriteerien määrittämisestä, riskien arvioinnista, riskin käsittelystä sekä viestinnästä, tiedonvaihdesta ja seurannasta. Näiden lisäksi ovat dokumentointi ja raportointi oleellinen osa riskienhallintaprosessia. (SFS-ISO 31000:2018, 14.) Kuviossa 1 on esitetty ISO 31000 standardin mukainen riskienhallintaprosessin sisältö.

Kuvio 1: Riskienhallintaprosessi ISO 31000:2018 mukaan (SFS-ISO 31000:2018, 14)

Riskien arviointi on keskeinen osa riskienhallintaprosessia. Hyvällä riskien arvioinnilla voidaan riskit ja vaarat havaita etukäteen, jolloin niihin voidaan kohdistaa ennalta estäviä toimenpiteitä. Riskien arviointi sisältää riskien tunnistamisen, tunnistettujen riskien analysoinnin sekä niiden merkityksen arvioinnin. Riskien arviointia edeltää kuitenkin aina huolellinen suunnittelu. (SFS-ISO 31000:2018, 16.)

Riskien tunnistamisen tarkoituksena on löytää ja havaita ne riskit, joihin tulee reagoida yrityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Riskien tunnistamiseen on olemassa useita eri keinoja ja menetelmiä, jotka soveltuvat erilaisiin tilanteisiin toimintaympäristöstä ja käyttötarkoituksesta riippuen. Tärkeää riskien tunnistamisessa on ottaa huomioon muun muassa aineellisten ja aineettomien riskien lähteet, syyt ja tapahtumat, uhat ja mahdollisuudet, haavoittuvuudet ja voimavarat, tietämyksen määrä sekä aikaan liittyvät tekijät. (SFS-ISO 31000:2018, 16-17; SFS-EN IEC 31010:2019, 27.)

Riskianalyysi on prosessi, jonka aikana pyritään ymmärtämään tunnistettujen riskien luonne ja määrittämään niille riskitaso. Riskianalyysin aikana tunnistetut riskit käydään järjestelmällisesti läpi arvioiden niiden esiintymisen todennäköisyys ja seurausten vakavuus. Riskianalyysin jälkeen arvioidaan riskien merkitys suhteessa määriteltyihin riskikriteereihin. Mikäli riskikriteerejä ei ole määritelty, voidaan apuna käyttää kolme-, neljä- tai viisiportaista seuraus-todennäköisyysmatriisia riskin suuruuden arvioimiseksi. Riskien merkityksen arvioinnin tarkoituksena on tukea riskien käsittelyyn liittyvää päätöksentekoa. Riskin käsittelyyn vaikuttavat yrityksen resurssit, riskinsietokyky ja tavoitteet. ISO 31000 mukaan riskienkäsittelytapoja ovat

muun muassa riskin torjuminen päättämällä olla aloittamatta riskin aiheuttavaa toimintaa, riskin ottaminen jonkin mahdollisuuden hyödyntämisen takia, riskin lähteen poistaminen ja riskin säilyttäminen tietoon perustuvalla päätöksellä. (SFS-ISO 31000:2018, 17-19; SFS-EN IEC 31010:2019, 115-117.)

Riskien arvioimiseksi on olemassa useita arviointimenetelmiä, joita on esitetty muun muassa standardissa SFS-EN IEC 31010:2019. Potentiaalisten ongelmien analyysi (POA) on sovellus kyseisen standardin liitteen B.1.2 mukaisesta riskien arviointimenetelmästä, aivoriihestä, vaarojen tunnistamiseksi ja riskien arvioimiseksi. POA koostuu viidestä vaiheesta, jotka ovat POA:n valmistelu, riskien ideointi aivoriihellä, riskien järjestelmällinen arviointi eli niin sanottu keskustelumuotoinen aivoriihi, toimenpidetarpeiden arviointi ja käytännön toimien määrittäminen, eli toimenpide-ehdotusten laadinta riskien välttämiseksi, pienentämiseksi tai siirtämiseksi. POA on lähtökohtaisesti pienryhmässä toteutettava riskienarviointimenetelmä, jonka lopputuloksena syntyy luettelo riskeistä riskitasojen mukaisessa suuruusjärjestyksessä toimenpide-ehdotuksineen. POA on helposti ja nopeasti toteutettava menetelmä riskien tunnistamiseksi ja se soveltuu hyvin laajan kohteen vaarojen selvittämiseen. (Suomen riskienhallintayhdistys 2022; Laitinen, Vuorinen & Simola 2021, 315.) Tämän kehittämistyön riskien arviointi suoritettiin sovelletusti POA menetelmän mukaisesti.

Riskienhallinnan viimeinen vaihe on tulosten dokumentointi ja raportointi, jotka ovat tärkeä osa onnistunutta ja järjestelmällistä riskienhallintaa. Tallenteiden ja raporttien tarkoituksena on auttaa viestimään riskienhallinnan tuloksista yrityksessä. (SFS-ISO 31000:2018, 20.) Usein riskienhallinnan lopputuloksena syntyy taulukkomuotoinen riskirekisteri tai muu raportti, josta selviää tunnistetut riskit tai vaaraa aiheuttavat tilanteet, niiden seuraukset, analysoinnin ja merkityksen arvioinnin perusteella saadut riskitasot, toimenpiteet riskien käsittelemiseksi sekä jäännösriski. Riskirekisteri on hyvä dokumentoinnin keino, kun halutaan tallentaa informaatiota riskeistä ja niiden jäljitystoimenpiteistä. (SFS-EN IEC 31010:2019, 34.)

2.2.2 Elinkeinoelämän yritysturvallisuusmalli

Elinkeinoelämän yritysturvallisuusmalli on kaiken kokoisille yrityksille ja organisaatioille luotu malli yrityksen turvallisuuskentän hahmottamiseksi. Yritysturvallisuusmalli on kehitetty yritysten turvallisuustoiminnan tueksi ja kaikkien liiketoimintojen turvaamiseksi. Yritysturvallisuusmalli on jaettu yhdeksään turvallisuuden osa-alueeseen ja se kuvastaa sitä, miten organisaation tai yrityksen strategia ja riskienhallinta linkittyvät turvallisuusjohtamiseen ja turvallisuuskulttuuriin kaikilla sen osa-alueilla. Yritysturvallisuusmallin osa-alueet ovat toimitila- ja kiinteistöturvallisuus, henkilöstöturvallisuus, pelastusturvallisuus, tuotannon ja toiminnan turvallisuus, ympäristöturvallisuus, tietoturvallisuus, väärinkäytösten ja poikkeamien hallinta, varautuminen ja kriisinhallinta sekä työturvallisuus. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020.) Elinkeinoelämän yritysturvallisuusmalli on esitetty kuviossa 2.

Kuvio 2: Elinkeinoelämän Yritysturvallisuusmalli 2020 (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020)

Jokainen osa-alue palvelee omalla tavallaan yrityksen turvallisuuden parantamisessa ja kehittämisessä. Osa-alueiden merkitystä yrityksessä ohjaavat yrityksen toimiala ja toiminta. Toiminnan tueksi on tärkeintä valita oman yrityksen kannalta keskeisimmät osa-alueet ja toimenpiteet toiminnan kehittämiseksi. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020.) Tässä opinnäytetyössä käsitellään yksinomaan toimitila- ja kiinteistöturvallisuutta.

2.2.3 Finanssiala ry:n turvallisuusohjeet

Finanssiala ry:n turvallisuusohjeet ovat laadittu yritysten toiminnan tueksi ja ne antavat suosituksia vahinkojen ennaltaehkäisyyn ja turvallisuuden parantamiseksi. Finanssialan turvallisuusohjeet on jaettu palo-, murto- ja vuotovahinkoja käsitteleviin ohjeisiin sekä muihin ohjeisiin. (Finanssiala 2022.) Toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden tehtävänä on suojata yritykselle arvokas tieto ja materiaali anastamisen varalta sekä ennaltaehkäistä omaisuuteen kohdistuvat rikokset tai yrityksen tiloihin tunkeutuminen. Finanssialan murtovahinkoja käsittelevät ohjeet antavat suosituksia tämän tyyppisten rikosten torjuntaan sekä yritysten rakenteelliseen suojaamiseen, minkä vuoksi ohjeet soveltuvat myös tässä tutkimuksessa tehdyn kehittämistyön tietoperustaksi.

Kehittämistyön kannalta oleellisia murtovahinkoja käsitteleviä ohjeita ovat rakenteellinen murtosuojaus I, avainturvallisuusohje, murtohälytysjärjestelmät ja -palvelut ohje sekä ohje,

joka käsittelee ulkona säilytettävää omaisuutta. Finanssiala ry:llä on kolme rakenteellista murto- ja hälytysohjeita: I, II ja III. Käytettävä ohje riippuu tarkasteltavan yrityksen toimialasta. Finanssialan toimialaluettelossa on toimialan mukaan eritelty, mitä murto- ja hälytysohjetta yrityksen tulisi noudattaa. Yritys X:n toimiala lukeutuu murto- ja hälytysohje I tason alle, jonka takia lähteeksi on valikoitunut rakenteellinen murto- ja hälytysohje I. (Toimialaluettelo 2017) Rakenteellinen murto- ja hälytysohje sisältää ohjeita muun muassa rakennuksen suunnitteluun ja lukuun liittyen. Rakennusten seinien, ikkunoiden ja muiden rakenteiden tulee olla sellaisia, ettei tunkeutuminen niiden läpi ole mahdollista ilman rakenteiden rikkomista. Ovien rakenteiden tulisi olla vähintään saman lujuisia kuin seinärakenteiden. (Rakenteellinen murto- ja hälytysohje I 2017, 1-6.) Avainturvallisuusohje sisältää nimensä mukaisesti suosituksia avainturvallisuuteen liittyen. Avainturvallisuus muodostuu avainhallinnasta ja säilytyksestä, valitusta avainturvallisuustasosta, käyttöoikeuksista ja niihin liittyvistä sarjoituksista. Avainturvallisuudella on tärkeä rooli rakenteellisen turvallisuuden kannalta, mikä on keskeinen osa toimitila- ja kiinteistöturvallisuutta. (Avainturvallisuusohje 2021, 1-3; Elinkeinoelämän keskusliitto 2020.) Avainturvallisuusohjetta hyödynnettiin tässä kehittämistyössä Yritys X:lle tehdyssä toimenpide- ja kehitysehdotuksissa sekä niiden perusteluissa.

Murtohälytysjärjestelmät ja -palvelut-ohje toimii työkaluna yritysten valitessa riskienmukaisia murtohälytysjärjestelmiä ja -palveluja. Ohje antaa vähimmäisvaatimukset murtohälytysjärjestelmille sekä hälytysvartiointille suojattavan kohteen suojaustason mukaan. Murtohälytysjärjestelmän ja hälytysvartiointipalveluiden tarkoituksena on täydentää kiinteistöjen rakenteellista murto- ja hälytysohjeita valvomalla kohteeseen tunkeutumista ja siellä tapahtuvaa liikuttamista. Ohje on lähtökohtaisesti laadittu murtohälytysjärjestelmien suunnittelijoille sekä asennus- ja vartiointiliiketoimintoihin. (Murtohälytysjärjestelmät ja -palvelut 2017, 2-4.) Tässä kehittämistyössä ei toteutettu suojaustasojen määrittelyä, sillä se ei ollut oleellista työn tavoitteiden kannalta. Kyseisistä ohjeista kuitenkin hyödynnettiin toimenpide- ja kehitysehdotusten laadinnassa.

Ulkona säilytettävä omaisuus - ohje antaa suosituksia ulkotiloissa säilytettävälle omaisuudelle. Mikäli omaisuutta säilytetään ulkotiloissa, tulisi se ensisijaisesti olla sijoitettuna aidatulla ja suljetulla alueella. Ulkona ei tulisi missään olosuhteissa säilyttää arvokasta ja helposti siirrettävää omaisuutta. Aitojen tulisi olla rakenteeltaan sellaisia, ettei omaisuuden anastaminen aidatulta alueelta ole mahdollista ilman aidan rikkomista. Ulkoalueiden valvonnassa on valaistuksella merkittävä rooli ei-toivotun toiminnan havaitsemiseksi. (Ulkona säilytettävä omaisuus 2017, 1.)

Edellä mainitut ohjeet sisältävät ainoastaan suosituksia, eivätkä ne ole yrityksiä velvoittavia. Suositusten avulla voidaan kuitenkin yrityksen toimitila- ja kiinteistöturvallisuutta parantaa merkittävästi. Ohjeiden suositukset tukivat kehittämistyön toteutusta sekä riskien

tunnistamisvaiheessa että rakenteellisen turvallisuuden ja turvallisuusvalvonnan parantamiseksi laadittujen toimenpide- ja kehitysehdotusten laatimisvaiheessa.

3 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmät ohjaavat tapaa, jolla tutkimusaineistoa hankitaan ja sitä, miten saadun aineiston tuloksia analysoidaan. Tutkimusmenetelmät voidaan jakaa laadullisiin ja määrällisiin tutkimuksiin ja niiden valintaa ohjaa lähtökohtaisesti tutkimuskysymys tai -ongelma. (Jyväskylän yliopisto 2020.)

Tämä tutkimuksellinen kehittämistyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena. Kehittämistehtävän tiedonkeruumenetelminä käytettiin havainnointia ja haastattelua. Molempien tiedonkeruumenetelmien valintaa ohjasivat tutkimuskysymykset. Seuraavissa luvuissa avataan, mitä näillä kyseisillä menetelmillä tarkoitetaan sekä perustellaan, miksi kyseiset menetelmät valittiin vastaamaan tämän kehittämistyön tutkimuskysymyksiin.

3.1 Laadullinen tutkimus

Laadullinen tutkimus on tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntaus, jolla pyritään ymmärtämään kohteen tai ilmiön laatua ja ominaisuuksia syvällisesti ja kokonaisvaltaisesti (Jyväskylän yliopisto 2015; Kananen 2012, 30). Laadulliselle tutkimukselle on vaikea antaa tarkkaa määritelmää, sillä lähestymistapoja, tulkintoja sekä käytettävissä olevia tiedonkeruu- ja analyysimenetelmiä on monia (Sarajärvi & Tuomi 2017, luku 1). Laadullisia, yleisesti käytettyjä tiedonkeruumenetelmiä ovat muun muassa haastattelut ja havainnointi. Laadullisten analyysimenetelmien, kuten luokittelun tai sisällönanalyysin avulla tiedonkeruumenetelmin kerätty aineisto analysoidaan ja muutetaan tiedoksi johtopäätöksiä varten. (Sarajärvi & Tuomi 2017, luku 3; Kananen 2012, 92-93.)

Laadullisessa tutkimuksessa pyritään löytämään ja paljastamaan tosiasioita olemassa olevien väitteiden varmistamisen sijaan. Laadulliselle tutkimukselle on ominaista, että kokonaisvaltainen tiedonhankinta ja aineiston kerääminen toteutetaan normaalissa ja aidossa ympäristössä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161-164.) Laadullista tutkimusta tarvitaan useassa kehittämistehtävän vaiheessa, aina lähtökohtatilanteen arvioinnista teoreettisen viitekehyksen laatimiseen. Tämän kaltaiselle tutkimukselle on tunnuksenomaista, ettei tutkimus etene lineaarisesti, vaan tutkimus- tai kehittämisprosessin aikana palataan usein takaisin prosessin aikaisempiin vaiheisiin. (Kananen 2012, 30, 92-93.)

3.2 Tiedonkeruumenetelmät

Tiedonkeruumenetelmien valintaa ohjaavat tutkittava ilmiö ja tutkimuksen lähestymistapa. Tiedonkeruumenetelmien valintaan vaikuttavat suuresti myös halutun lopputuloksen laatu ja aikataulliset seikat. Laadullisen tutkimuksen tärkeimpinä tiedonkeruumenetelminä pidetään havainnointia, haastattelua sekä erilaisia kirjallisia lähteitä. Tiedonkeruumenetelmää valittaessa tulee tutkijan pohtia mitä hän haluaa tietää ja millä tavalla kyseinen tieto halutaan saada. (Jyväskylän yliopisto 2020; Kananen 2012, 93.)

Tässä työssä tiedonkeruumenetelminä käytettiin omaa havainnointia tutkimuskohteessa sekä haastattelua. Nämä molemmat menetelmät tukivat tutkimuksen keskiössä ollutta riskien arviointia.

3.2.1 Havainnointi

Havainnointi on oleellinen osa vaarojen ja riskien tunnistamista ja siksi se olikin tämän tutkimuksellisen kehittämistyön ensisijainen tiedonkeruumenetelmä. Tässä luvussa käsitellään havainnointia tiedonkeruumenetelmänä ja esitetään, miten se toteutettiin riskien tunnistamisen rinnalla. Varsinaisen riskien arvioinnin toteutus on esitetty opinnäytetyön luvussa 4.

Tieteellinen havainnointi on suunniteltua ja järjestelmällistä toimintaa, jonka luonnollinen henkilö toteuttaa tietoisesti tarkkailemalla ihmisiä, asioita tai ilmiöitä (Vilka 2006, 5-6). Havainnoinnin tarkoituksena on kerätä tutkimusaineistoa tutkimus- tai kehittämistyötä varten. Laadullisessa tutkimuksessa havainnointitapaan vaikuttaa havainnoitava kohde, joka voi olla ihminen, esine, kuva, luonto, ympäristö tai jokin tapahtuma. (Vilka 2021, luku 5.)

Havainnointi suoritettiin riskien tunnistamiseksi kohdeyrityksessä. Havainnoinnin kohteena olivat Yritys X:n toimisto-, tuotanto- ja varastotilojen toimitila- ja kiinteistöturvallisuuteen liittyvät seikat. Havainnointi toteutettiin systemaattisena, jäsennehtynä havainnointina, mikä tarkoittaa, että tutkimuskohteeseen ja tutkittavan aiheen teoriaan oli ennalta tutustuttu. Systemaattinen havainnointi edellyttää tutkimusongelman asettamista ennen havainnointia, mikä tässä kehittämistyössä tarkoitti tutkimuskysymysten asettamista. Tunnuksenomaista systemaattiselle havainnoinnille on lisäksi tutkimuskohteen taustatietojen selvittäminen ja erilaisten tarkastuslistojen käyttö. Tarkka dokumentointi on osa systemaattista havainnointia. (Vilka 2006, 38-39; Hirsjärvi ym. 2009, 214-215.)

Havainnointia edeltää huolellinen suunnittelu (Vilka 2021, luku 5). Havainnointia valmistellessa jaettiin havainnoitavat asiat riskien tunnistamisen ja havainnoinnin selkeyttämiseksi kehäsuojausperiaatteen mukaisesti suojausvyöhykkeisiin. Havainnoinnin aikana pidettiin huoli myös siitä, että kaikki EK:n yritysturvallisuusmallin toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden rakenteellisen turvallisuuden ja turvallisuusvalvonnan osa-alueet tulivat havainnoitua.

Tulosten luotettavuuden varmistamiseksi suoritettiin havainnointi kohdeyrityksessä kaksi kertaa. Ensimmäisen kohdekäynnin aikana tutustuttiin kohdeyritykseen ja sen ympäristöön ja suoritettiin alustava riskien tunnistaminen. Toisen kohdekäynnin tarkoituksena oli hakea vahvistusta niille havaituille riskeille, joita kohteessa oli ensimmäisen havainnointikerran aikana tunnistettu. Toisen kohdekäynnin aikana yrityksen tiloissa oli tapahtunut muutoksia laajentamistoimien myötä, joten tilat kierrettiin uudestaan järjestelmällisesti havainnointiaineiston täydentämiseksi sekä ensimmäisen kohdekäynnin tulosten päivittämiseksi. Molemmilla kerroilla havainnointi dokumentoitiin kirjallisesti ja valokuvaamalla.

3.2.2 Haastattelu

Haastattelut lukeutuvat laadullisen tutkimuksen käytetyimpiin tiedonkeruumenetelmiin. Haastattelut voidaan jakaa niiden strukturointiasteen perusteella strukturoituihin, puolistrukturoituihin tai strukturoimattomiin haastatteluihin. Sopivin haastattelumenetelmä valitaan tutkimuksen luonteen perusteella. Haastatteluja edeltää aina huolellinen suunnittelu ja aiheeseen perehtyminen. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009, 52-57.) Haastattelut voidaan tallentaa aineiston jatkokäsittelyä varten tekemällä muistiinpanoja, äänittämällä tai videoimalla. Tutkimushaastatteluissa äänittäminen on yleisesti käytetty tapa, sillä tällöin haastatteluun voidaan palata ja aineisto voidaan tarvittaessa litteroida sanasta sanaan analysointia varten. (Jyväskylän yliopisto 2021.)

Tutkimuskohteen taustatietojen ja olemassa olevien käytäntöjen selvittämiseksi sekä kohdeyrityksen toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden nykytilanteen kartoittamiseksi suoritettiin tämän kehittämistyön haastattelut puolistrukturoituihin asiantuntijahaastatteluina, joissa kysymykset olivat ennalta laadittu. Haastatteluiden tärkeimpänä tehtävänä oli tukea ja antaa lisäarvoa riskien arvioinnille. Puolistrukturoituihin haastatteluihin päädyttiin, sillä haastatteluiden tarkoituksena oli tuottaa tietoa riskien arvioinnin ja havainnoinnin tueksi. Vaikka osa kysymyksistä oli suljettuja kyllä/ei kysymyksiä, oli haastateltavilla mahdollisuus vastata niihin vapaasti omin sanoin ja perustellen.

Asiantuntijana voidaan pitää henkilöä, joka esimerkiksi asemansa vuoksi omaa asiantuntevasta jostakin tietyistä aiheista tai asiasta. Asiantuntijahaastatteluiden tarkoituksena on saada tietoa tutkittavasta ilmiöstä tai prosessista. (Hyvärinen, Nikander & Ruusuvoori 2017, luku 9.) Haastateltaviksi tämän opinnäytetyön osalta valikoitui kohdeyrityksen toimitusjohtaja hänen yritystä koskevan asiantuntemuksensa perusteella sekä työn toimeksi antaneen yrityksen First Eye Group:n turvallisuusasiantuntija hänen pitkän työuransa takia toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden parissa. Lisäksi turvallisuusasiantuntijalla oli tietoa kohdeyrityksen turvallisuuteen liittyvistä asioista ja käytänteistä työskenneltyään vuoden verran yhteistyössä Yritys X:n kanssa, yrityksen muiden kuin turvallisuuteen liittyvien toimintojen parissa.

Toimitusjohtajan haastattelun tarkoituksena oli selvittää toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden merkitys yrityksen liiketoiminnalle, henkilöstön turvallisuusosaamisen taso, onko yrityksellä turvallisuuteen liittyviä tavoitteita sekä ennen kaikkea mitä suojattavia kohteita yrityksessä on. Haastattelu dokumentoitiin kirjallisesti haastattelun aikana, sillä sen nauhoittamista ei katsottu välttämättömäksi haastattelumenetelmän, tutkimuksen luonteen ja esitettyjen kysymysten takia. Kehittämistyön kannalta oleelliset asiat onnistuttiin dokumentoimaan riittävässä määrin haastattelun aikana. Turvallisuusasiantuntijan haastattelulla haluttiin selvittää muun muassa kameravalvontaan ja kulunvalvontaan sekä niiden toteutukseen liittyviä asioita. Haastattelu nauhoitettiin, jonka jälkeen se litteroitiin analysointia varten. Haastattelukysymykset löytyvät opinnäytetyön liitteistä 1 ja 2.

3.3 Analysointimenetelmät

Analysoinnilla tarkoitetaan tiedonkeruumenetelmin saadun aineiston järjestelmällistä läpikäyntiä, ryhmittelyä ja sisällön tarkastelua (Vilkkä 2021, luku 5). Analysoinnin tarkoituksena on saada selville, tarvitaanko tutkittavasta aiheesta lisää tietoa päätelmien muodostamiseksi. Laadullisessa tutkimuksessa analysointia tapahtuu läpi koko tutkimusprosessin, jolloin reflektointi ja edellisiin tutkimusvaiheisiin palaaminen on jatkuvaa. Analysoinnin toteuttamiseksi ei kuitenkaan ole olemassa yleispätevää kaavaa tai menetelmää. Tutkimuksen luonne ja tutkimusongelma tai -kysymykset määrittävät pitkälti sen, millä keinoin saatu aineisto analysoidaan. (Kananen 2012, 96; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009, 73-75.)

Riskien arviointi ohjasi osittain tämän kehittämistyön havainnointi- ja haastatteluaineistojen analysointia. Analysointimenetelmänä käytettiin sisällönanalyysiä, jonka tavoitteena on aineiston erittely yhtäläisyyksiä ja eroja etsien. Sisällönanalyysi on laadullisessa tutkimuksessa yleisesti käytetty analysointimenetelmä, joka soveltuu tekstien ja tekstimuotoon vietyjen aineistojen, kuten äänen ja valokuvien analysoimiseen. Tässä kehittämistyössä käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä, jossa aineisto ohjaa analyysin tekoa. Aineistolähtöisen lähestymistavan lisäksi voidaan sisällönanalyysi toteuttaa joko teorialähtöisesti tai teoriaohjaisesti. (Sarajärvi & Tuomi 2018, luku 4; Vilkkä 2021, luku 6.)

Aineistolähtöinen sisällönanalyysi koostuu Sarajärven ja Tuomen (2018, luku 4) mukaan aineiston pelkistämisestä, ryhmittelystä ja teoreettisten käsitteiden luomisesta. Aineiston pelkistäminen tarkoittaa, että kaikki tutkimukselle epäolennainen aineisto karsitaan pois. Aineiston pelkistämiseksi voidaan käyttää koodausta, joka tarkoittaa aineiston merkitsemistä esimerkiksi alleviivauksin tai erilaisin värikoodein. Koodaaminen selkeyttää aineistoa sisällönanalyysin seuraavia vaiheita varten. Ryhmittelyvaiheessa koodattu aineisto käydään läpi ja jaetaan aihepiireihin aineistosta löydettyjen samankaltaisuuksien ja eroavaisuuksien perusteella. Aihepiirit nimetään niitä kuvaavilla käsitteillä. Analyysin viimeisessä vaiheessa pyritään aihepiirejä yhdistämään suuremmiksi asiakokonaisuuksiksi ja käsitteellisiksi luokiksi. (Sarajärvi &

Tuomi 2018, luku 4; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009, 80-81.) Vilkan (2006, luku 4) mukaan havainnointiaineistoa analysoitaessa aineistolähtöisenä sisällönanalyysinä, kyse on tehtyjen havaintojen tarkastelusta tutkimuksen teoreettisessa viitekehyksessä. Tämän toteuttamiseksi havainnointiaineisto pelkistetään, jonka jälkeen vuorossa on tulosten tulkinta (Vilkka 2006, luku 4).

Tässä opinnäytetyössä havainnointi- ja haastatteluaineistojen analysointi suoritettiin, jotta aineistosta saataisiin poimittua ne asiat, jotka olivat oleellisia riskien arvioinnin kannalta. Haastatteluaineistosta haluttiin lisäksi poimia oleellinen tieto kohdeyrityksen turvallisuuteen liittyvän taustatiedon selvittämiseksi. Riskien arvioinnin ja tutkimuksen kannalta ei teoreettisten käsitteiden luominen analysointivaiheessa ollut oleellista, joten analysointi painottui pitkälti aineistojen pelkistämiseen ja ryhmittelyyn. Ennen varsinaista analysointia tuli aineistot kuitenkin esikäsitellä. Tässä kehittämistyössä se tarkoitti nauhoitetun äänen litterointia, koodaamista sekä havainnoinnin aikana otettujen valokuvien sisältöjen läpikäymistä.

Havainnointiaineistona toimi havainnoinnin aikana tehdyt muistiinpanot sekä noin 150 valokuvaa. Riskienhallinta sekä toimitila- ja kiinteistöturvallisuus ohjasi havainnointiaineistosta tehtyjä tulkintoja. Valokuvilla oli oleellinen rooli kehittämistyön kannalta, sillä ne tukivat riskien arvioinnin tulosten havainnollistamista kohdeyritykselle laaditussa riskikartoitusraportissa. Koska havainnointi suoritettiin riskien tunnistamiseksi, analysoitiin siitä syntynyt aineisto riskienarviointiprosessin aikana. Valokuva-aineistosta poistettiin epäoleelliset valokuvat pois, jonka jälkeen samoja aiheita kuvaavat valokuvat yhdistettiin kuvakollaaseiksi. Tämän jälkeen valokuvien sisällöt kuvattiin kirjallisesti muutamalla sanalla, jonka jälkeen niitä verrattiin tehtyihin muistiinpanoihin. Kun riskit oli tunnistettu, ne kyettiin jakamaan neljään osa-alueeseen, jotka palvelivat tulosten esittämistä sekä kohdeyritykselle laaditun raportin luettavuutta. Kuvakollaasit sijoitettiin riskikartoitusraportissa näiden osa-alueiden alle.

Kehittämistyön tueksi suoritettavista haastatteluista oli olennaisinta poimia tutkittavan aiheen kannalta keskeisimmät seikat analysoitavaan muotoon. Turvallisuusasiantuntijan haastattelu purettiin analysointia varten kirjalliseen muotoon litteroimalla. Litteroinnilla tarkoitetaan nauhoitetun aineiston puhtaaksi kirjoittamista tavalla, joka tukee aineistolle asetettuja tavoitteita ja aineiston käyttötarkoitusta. Litterointitapoja ovat referoiva litterointi, peruslitterointi, sanatarkka litterointi sekä keskusteluanalyttinen litterointi. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009, 78-79; Tietoarkisto 2022.) Turvallisuusasiantuntijan haastatteluaineisto litteroitiin peruslitterointina, jossa täytesanat ja asiayhteyteen liittymätön puhe jätettiin pois, sillä tutkimuksen kannalta olennaista oli saada haastattelun asiasisältö analysoitavaan muotoon. Litteroitu aineisto pelkistettiin koodaamalla, jonka jälkeen tekstistä esiin nousseet aiheet ryhmiteltiin erillisiksi aihepiireiksi.

Kirjallisesti dokumentoitu toimitusjohtajan haastattelu pelkistettiin koodaamalla, sillä kysymysten joukossa oli suljettuja kyllä/ei kysymyksiä, joiden vastaukset eivät vaatineet analysointia. Koodatut osiot käytiin läpi ja ryhmiteltiin turvallisuusasiantuntijan haastattelun tavoin eri aihepiireiksi. Haastatteluiden avulla saatiin kokonaiskuva yrityksen toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden tilasta sekä tietoa käytäntöihin ja prosesseihin liittyen. Haastatteluiden tuloksista oli hyötyä riskien arvioinnissa sekä toimenpide- ja kehitysehdotusten laadinnassa.

4 Riskien arvioinnin toteutus

Riskien arviointi oli tämän kehittämistyön tärkein vaihe ja se suoritettiin Yritys X toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden nykytilanteen kartoittamiseksi ja toimenpide- ja kehitysehdotusten laatimiseksi. Kohteen riskien ja vaarojen tunnistaminen suoritettiin kohdekäyntien yhteydessä lokakuussa ja joulukuussa 2021. Riskien arviointi suoritettiin yhteistyössä työn toimeksi antaneen yrityksen First Eye Group turvallisuusasiantuntijan kanssa. Riskien arvioinnin aikana huomioitiin EK:n yritysturvallisuusmallin toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden rakenteelliseen turvallisuuteen ja turvallisuusvalvontaan kuuluvat asiat kiinteistötekniikkaa ja väestönsuojelua lukuun ottamatta.

Riskienarviointimenetelmänä käytettiin sovelletusti potentiaalisten ongelmien analyysiä (POA). Riskien arviointi aloitettiin määrittelemällä ja rajaamalla kohde selkeästi. Työn tarkoituksena oli kartoittaa yrityksen toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden tila, mistä syystä riskien arviointi rajattiin koskemaan rakenteellista turvallisuutta ja turvallisuusvalvontaa sekä niihin liittyviä seikkoja. Kohdekäyntien yhteydessä pidetyssä aivoriihessä keskityttiin rakenteelliseen turvallisuuteen, kulunvalvontaan ja avainhallintaan, mutta lisäksi esiin nousi kysymyksiä turvallisuuskulttuuriin ja -käyttäytymiseen liittyen. Kun tarkoituksena oli tunnistaa rakenteelliseen turvallisuuteen ja turvallisuusvalvontaan liittyviä riskejä, oli kohteessa suoritetulla havainnoinnilla merkittävä rooli riskien tunnistusvaiheessa. Tämä suoritettiin ennen POA:n kolmatta vaihetta, riskien järjestelmällistä arviointia.

Työskentelyn selkeyttämiseksi suoritettiin havainnointi riskien tunnistamiseksi kehäsuojausperiaatteen mukaisesti. Tämä tarkoitti käytännössä sitä, että kohde kierrettiin ulkoa sisälle päin kehämaisesti vyöhyke kerrallaan, havainnoiden kehäsuojauksen mukaiset alueet järjestelmällisesti vaihe vaiheelta. Havainnointi aloitettiin ulkoalueista sekä kiinteistön ympäristöstä, minkä jälkeen siirryttiin kiinteistöjen aukkojen, eli ulko-ovien ja ikkunoiden tarkasteluun. Tässä vaiheessa havainnoinnin pääasiallinen tarkoitus oli selvittää, millainen lukitusjärjestelmä yrityksessä on käytössä ja onko kiinteistön ovissa- ja ikkunoissa muita suojausmekanismeja. Siirryttäessä sisätiloihin kiinnitettiin huomiota sisätiloissa oleviin suojausmekanismeihin ja murtohälytysjärjestelyihin.

Kehäsuojausperiaatteen viimeinen ja tärkein suojattava asia on kohde, joka voi olla esimerkiksi kassakaappi (Tikkanen ym. 2017, 164). Tämän kehittämistehtävän suojattavina kohteina olivat Yritys X:n ominaisuuksiltaan uniikit koneet, laitteet ja komponentit sekä sopimukset ja asiakastiedot. Kyseessä ei siis ollut yhtä yksittäistä suojattavaa kohdetta, vaan käytännössä olivat kaikki sisätilat yhtä tärkeitä suojata. Havainnoinnin aikana nousi esiin kysymyksiä muun muassa kulkuoikeuksiin liittyen, joihin turvallisuusasiantuntija pystyi vastaamaan riskien järjestelmällisen arvioinnin aikana. Tunnistusvaiheen dokumentointi noudatti myös kehäsuojauksen mukaista ryhmäjaottelua. Havainnot ja tunnistetut riskit dokumentoitiin sekä kirjallisesti että valokuvaamalla, jonka jälkeen tulokset vietiin kirjalliseen muotoon riskien arvioinnin seuraavaa vaihetta varten.

Havainnoinnin jälkeen siirryttiin riskien järjestelmälliseen arviointiin. Tässä vaiheessa arviointiin, mitkä havainnoinnin ja aivoriihin aikana tunnistetut riskit olivat todellisia riskejä ja millaisia seurauksia niillä voisi olla. Riskien läpikäynnin tuloksena tunnistetut riskit ryhmiteltiin niiden luonteen perusteella neljään osa-alueeseen niiden jatkokäsittelyn ja lopullisten toimenpide- ja kehitysehdotusten selkeyttämiseksi. Keskustelun ja arvioinnin lopputulemana osa-alueiksi muodostui rakenteellinen turvallisuus ja ulkoalueet, kulunvalvonta ja avainhallinta, tekninen valvonta sekä toimintatavat ja henkilöstön ohjeistaminen.

Potentiaalisten ongelmien analyysin neljäs vaihe, toimenpidetarpeiden arviointi, vastaa osittain ISO 31000:2018:n mukaista riskienhallintaprosessin riskianalyysin vaihetta, jonka aikana tunnistettujen riskien ja vaarojen esiintymisen todennäköisyys ja seurauksen vakavuus arvioidaan. Tässä kohtaa tunnistetuille riskeille määriteltiin niiden riskitaso, eli niiden suuruus verrattuna muihin tunnistettuihin riskeihin, sen mukaan miten ne koettiin vaikuttavat Yritys X:n toimintaan ja turvallisuuteen. Todennäköisyyksiä ja seurauksia arvioitaessa huomioitiin yrityksen ominaisuudet ja sijainti. Riskitasojen määrittelemiseksi käytettiin alla kuvattua, riskien luokittelun apuvälineenä toimivaa seuraus-todennäköisyysmatriisia (kuvio 3). Kuvassa olevassa riskimatriisissa riskitasot on kuvattu sekä sanallisesti että riskilukuina, korostaen seurauksen vakavuutta. (SFS-EN IEC 31010:2019, 115-117; Martikainen & Ranta 2020, 20). Riskimatriisi on kolmiportainen, jossa sekä todennäköisyys että seurauksen vakavuus on jaettu kolmeen luokkaan. Todennäköisyydet arviointiin sen mukaan, oliko riskin esiintyminen hyvin epätodennäköinen, epätodennäköinen vai todennäköinen. Seurausten vakavuus arviointiin sen perusteella, oliko riskin seuraus sen tapahtuessa lievästi haitallinen, haitallinen vai erittäin haitallinen. Seurausten vakavuutta korostettiin laskemalla seurauksen vakavuus potenssiin 2.

TODEN- NÄKÖISYYS	SEURAUSTEN VAKAVUUS		
	LIEVÄSTI HAITALLINEN (1)	HAITALLINEN (2)	ERITTÄIN HAITALLINEN (3)
HYVIN EPÄTODEN- NÄKÖINEN (1)	MERKITYKSETÖN RISKI $1 \times 1^2 = 1$	VÄHÄINEN RISKI $1 \times 2^2 = 4$	KOHTALAINEN RISKI $1 \times 3^2 = 9$
EPÄTODENNÄKÖI- NEN (2)	VÄHÄINEN RISKI $2 \times 1^2 = 2$	KOHTALAINEN RISKI $2 \times 2^2 = 8$	MERKITTÄVÄ RISKI $2 \times 3^2 = 18$
TODENNÄKÖINEN (3)	KOHTALAINEN RISKI $3 \times 1^2 = 3$	MERKITTÄVÄ RISKI $3 \times 2^2 = 12$	SIETÄMÄTÖN RISKI $3 \times 3^2 = 27$

Kuvio 3: Riskimatriisi todennäköisyys X seurauksen vakavuus (Martikainen & Ranta 2020)

Riskitasojen määrittelyn jälkeen alkoi varsinaisten toimenpide-ehdotusten laatiminen, eli käytännön toimien määrittäminen Yritys X:n toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden kehittämiseksi ja parantamiseksi. Riskien hyväksyttävyyden ja jatkokäsittelytarpeet riippuvat pitkälti yrityksen tavoitteista, suorituskyvystä, aikatauluista ja resursseista (SFS-EN IEC 31010:2019, 25). Riskien merkityksen arviointi, eli se onko riski hyväksyttävä tai siedettävä, sekä riskienkäsittelytapojen päättäminen jäivät yrityksen johdon pohdittavaksi.

Riskienhallinnan tavoitteena on arvon luominen ja säilyttäminen löytämällä ratkaisuja vahinkojen estämiseksi, pienentämiseksi tai vahingoista johtuvien seurausten vähentämiseksi (SFS-ISO 31000:2018, 7). Tehdyn riskien arvioinnin tarkoituksena oli selvittää olemassa olevat toimitila- ja kiinteistöturvallisuuteen liittyvät riskit ja laatia niille toimenpide- ja kehitysehdotukset johdon päätöksenteon tueksi. Riskien arvioinnin tulokset kuvastavat Yritys X toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden nykytilaa ja näiden pohjalta annettiin toimenpide- ja kehitysehdotukset. Riskien arvioinnin tulokset ovat esitetty luvussa 5 ja annetut toimenpide- ja kehitysehdotukset luvussa 6. Riskien arvioinnin lopputuloksena syntynyt riskiluettelo sekä selostus riskiluettelon sisällöstä löytyvät opinnäytetyön liitteestä 3. Kohdeyritykselle laadittiin riskien arvioinnin pohjalta riskikartoitusraportti, jossa tunnistetut riskitekijät on esitetty kuvien kera ja laaditut toimenpide- ja kehitysehdotukset perusteluineen. Riskikartoitusraporttia on käsitelty tarkemmin luvussa 6.5.

5 Tulokset

Tässä luvussa käsitellään työn riskien arvioinnin tuloksia. Riskejä tunnistettiin useampia kohdeissa suoritettujen riskien arvioinnin ja havainnoinnin aikana. Asiantuntijahaastatteluin kerätyn

tutkimustiedon perusteella saatiin tietoa kehittämistä vaativista toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden liittyvistä järjestelyistä.

Toimitusjohtajan haastattelun tarkoituksena oli muun muassa selvittää yrityksen suojattavat kohteet sekä toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden merkitys yrityksen liiketoiminnalle. Toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden tehtävänä Yritys X:n näkökulmasta on suojata yrityksen tuotannossa käytettävät koneet, laitteet ja komponentit sekä sopimukset ja asiakastiedot. Kohdeyrityksen toimitusjohtajan haastattelun perusteella voidaan todeta toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden merkityksen Yritys X:n liiketoiminnalle olevan suuri, yrityksen toiminnan pyöriessä tuotannon ympärillä. Liiketoiminnan jatkuvuuden kannalta suurimpia riskejä ovat tuotannon jatkuvuutta uhkaavat tilanteet, kuten alueelle tunkeutuminen, varkaudet ja ilkivalta.

Riskien arvioinnin tarkoituksena oli tunnistaa ne riskit, jotka voivat vahingoittaa Yritys X:n liiketoiminnan jatkuvuutta toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden näkökulmasta. Suurimmat havaitut riskit liittyivät yrityksen kulunvalvontaan, avainhallinnan järjestelyihin ja teknisin keinoin toteutettuun kulunvalvontaan. Yrityksen tunnistamisriskin vuoksi kaikkia tunnistettuja riskejä ei voida esittää, sillä ne koskevat asioita, joista yrityksen tarkempi toiminta tai sijainti voi paljastua. Riskien arvioinnin merkittävimmät tulokset ovat esitetty riskien arvioinnin aikana luodun osa-aluejaottelun mukaisesti. Riskiluettelossa (liite 3) tunnistetut riskit ovat niiden ikään jaettu osa-alueittain suuruusjärjestyksessä suurimmasta pienimpään.

5.1 Rakenteellinen turvallisuus ja ulkoalueet

Kohdeyrityksen kiinteistöä ympäröi suurimmilta osin aita. Takapihan puolella kiinteistöä ympäröi vanha puuaita ja etupiha puolella vanha verkkoaita, mitkä käyttökänsä takia ovat huonossa kunnossa. Puuaidassa on useampia läpimenoaukkoja ja kuntonsa puolesta ovat molemmat aidat helposti hajotettavissa. Osa aitojen porteista pidetään auki tuotannon ollessa käynnissä. Toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden kannalta, pidettiin kiinteistöä ympäröivän aidan heikkoa kuntoa ja auki pidettäviä portteja rakenteellisen turvallisuuden ja ulkoalueen kriittisimpinä riskeinä. Aitojen heikko kunto ja auki olevat portit mahdollistavat käytännössä kenen tahansa pääsyn yrityksen alueelle ja altistavat näin ollen yrityksen ilkeiden ja rikosten kohteeksi.

Riskien arvioinnin aikana havaittiin, että yksi kiinteistön kulmista oli kokonaan aitaamaton. Tämän seurauksena yritykselle kuuluvaa arvokasta omaisuutta säilytettiin hetkellisesti aitaamattomalla ulkoalueella. Lisäksi kiinteistön vieressä on kaupungille kuuluva alue, jonka yritys halutessaan ja mahdollisuuksien mukaan voi saada käyttöönsä pysäköintiä varten. Alue on aitaamaton, mikä voi altistaa alueella olevat ajoneuvot ilkeiden kohteeksi, mikäli alue otetaan käyttöön.

Ulkoalueen valaistus pimeään aikaan oli osittain riittävä ja hyvällä tasolla. Alueella oli kuitenkin paikoin kohtia, joissa valaistus jätti alueita katveeseen. Kiinteistöä ympäröivä ulkoalue oli avara ja pääsääntöisesti siisti. Pysäköintitilaa oli runsaasti, mutta pysäköintialueita ei ollut varsinaisesti merkitty millään tapaa. Ulkoalueen siisteys ja pysäköintiin sekä esteettömyyteen liittyvät seikat saivat pienet riskiluvut asioiden ollessa hyvällä tasolla.

5.2 Kulunvalvonta ja avainhallinta

Toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden näkökulmasta suurimmat kulunvalvontaan ja avainhallintaan liittyvät riskit koskivat kulunvalvonnan ja avainhallinnan järjestelyitä sekä lukitsemattomia ulko-ovia. Sekä toimitusjohtajan että turvallisuusasiantuntijan haastatteluista saadun tiedon mukaan yrityksessä ei ole nimetty avainhallinnasta tai -turvallisuudesta vastuussa olevaa henkilöä. Yrityksen kulunvalvonta on kameravalvonnan sekä lukitusten varassa, sillä yrityksessä ei turvallisuusasiantuntijan haastattelun mukaan ole järjestetty vartiointia alueella liikumisen valvomiseksi.

Kohteessa suoritettujen havainnointien aikana todettiin, että useampia tuotantotiloihin ja pukuhuoneisiin johtavia ulko-ovia pidettiin lukitsematta tuotannon ollessa käynnissä, mikä porttien auki ollessa mahdollisesti esteettömän kulun yrityksen tiloihin. Ulko-ovien lukitseminen yöksi, eli niin sanottu sulkukierros, on vuoroesiemiesten vastuulla. Sulkukierroksen toteutusta varten ei ollut laadittu ohjeistusta tai muuta ohjetta, joka määrittäisi mitkä ovet tulee tarkastaa ja miten sulkukierros tulisi toteuttaa.

Yrityksessä ei ole käytössä tunnistekortteja henkilöllisyyden ja oleskeluoikeuden todentamiseksi, jolloin tiloissa asiattomasti oleskelevien henkilöiden tunnistaminen on lähes mahdollonta työntekijöiden suuren määrän vuoksi. Riskien arvioinnin sekä turvallisuusasiantuntijan haastattelun aikana kävi myös ilmi, että yrityksen käytössä on sekä sähköisiä kulkutunnisteita että mekaanisia avaimia. Mekaanisten avainten tarkkaa määrää tai sijaintia ei ole tiedossa laajentamisesta ja tilojen portaittaisesta käyttöönotosta johtuen, minkä takia avaimia saat-
taa olla kolmansien osapuolten hallussa.

5.3 Tekninen valvonta

Yritys X:n toimitilat ja ympäristö ovat osittain suojattu teknisen valvonnan keinoin. Yrityksessä ei ole käytössä koko kiinteistöä kattavaa rikosilmoitinjärjestelmää ja olemassa olevat valvontakamerat kattavat vain osan kiinteistön ympäristöstä, jättäen paljon alueita teknisen valvonnan ulkopuolelle. Käytössä olevat valvontakamerat ovat tallentavia. Teknisen valvonnan puutteet johtuvat pitkälti tilojen portaittaisesta käyttöönotosta, jolloin rikosilmoitinjärjestelmää tai uusia kameroita ei ole ehditty hankkia ja asentaa. Turvallisuusasiantuntijan haastattelun perusteella ilmeni, ettei olemassa olevia kameroita valvota aktiivisesti, mutta

johdon erikseen nimeämät henkilöt saavat ilmoituksen puhelimiinsa kameroiden havaitessa liikkeettä.

Kameratallenteiden turvakaappeja on yrityksen tiloissa kolme. Yhdessä kolmesta näyttöpäätteessä on kuusi tyhjää kamerapaikkaa, joihin on mahdollista kytkeä kameravalvontakuvaa. Kameratallenteiden turvakaappeihin olevat avaimet ovat yrityksen toimitusjohtajalla. Turvallisuusasiantuntijan haastattelussa ilmeni, ettei yrityksessä ole laadittu EU:n yleisen tietosuojasetuksen (2016/679) velvoittavaa kameravalvonnan rekisteriselostetta. Kameravalvonnan rekisteriseloste tulee olla laadittuna, silloin kuin kameravalvonnan harjoittajalla on käytössä valvontakamerakuvaa ja ääntä tallentavia valvontakameroita.

5.4 Toimintatavat ja henkilöstön ohjeistaminen

Yritys X:n turvallisuuskulttuurin voidaan havainnoinnin ja haastatteluiden tulosten perusteella todeta olevan kehitettävällä tasolla. Haastattelemalla kohdeyrityksen toimitusjohtajaa selvisi, ettei kohdeyrityksessä suoranaisesti oteta kantaa turvallisuusasioihin perehdyttämisen yhteydessä. Useammat havaitut asiat ja toimintatavat indikoivat turvallisuustietoisuuden puutteesta, mikä oli selitettävissä sillä, että turvallisuuteen liittyvät asiat ja koulutukset olivat liiketoiminnan nopean kasvun myötä jääneet taka-alalle.

Riskien tunnistamiseksi suoritetun havainnoinnin aikana huomattiin, että toimistoista poistuttaessa ovia jätettiin auki, tietokoneiden näytöt jätettiin lukitsematta ja kannettavia tietokoneita valvomatta. Vaikka yrityksen toimistotilat sijaitsevat lukitussa rakennuksessa, olisi toimistojen huoneiden ovet hyvä sulkea huoneista poistuttaessa materiaalin ja omaisuuden turvaamiseksi. Pimeään aikaan havaittiin, että useamman toimiston sälekaihtimet olivat auki, mikä mahdollisti suoran näköyhteyden toimistoihin huoneiden ovien ollessa auki ja toimistorakennuksen käytävän valojen ollessa päällä. Ikkunoista pystyi selkeästi havaitsemaan, että kyseessä oli toimistohuoneita, joissa säilytettiin tietokoneita. Tällaiset havainnot nostavat merkittävästi murtoriskiä.

6 Johtopäätökset ja kehitysehdotukset

Kehittämistyön lopputuloksena syntyi riskikartoitusraportti sisältäen toimenpide- ja kehitysehdotukset Yritys X:n toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden parantamiseksi ja kehittämiseksi. Kehittämistyön tavoitteena oli selvittää Yritys X:n toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden nykytila sekä selvittää, miten sitä voitaisiin kehittää. Vastauksia tutkimuskysymyksiin lähdettiin hakemaan riskien arvioinnin ja osana sitä suoritetun havainnoinnin keinoin. Haastatteluiden tarkoituksena oli selvittää yrityksen taustatietoja sekä toimitila- ja kiinteistöturvallisuuteen liittyviä käytäntöjä nykytilanteen kartoittamiseksi, antaen tukea ja lisäarvoa riskien arvioinnille.

Tulosten pohjalta voidaan todeta toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden merkityksen Yritys X:n liiketoiminnalle olevan suuri, sillä yrityksellä on useampia suojattavia kohteita, jotka ovat kriittisiä tuotannon jatkuvuuden kannalta. Riskien arvioinnin ja edellisessä luvussa esitettyjen tulosten pohjalta saatiin kokonaiskuva Yritys X:n toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden nykytilasta. Vastaus toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden kehittämistä koskevaan tutkimuskysymykseen saatiin laatimalla riskien arvioinnin tuloksiin perustuvat toimenpide- ja kehitysehdotukset yrityksen toimintojen suojaamiseksi.

Tässä luvussa on esitetty kohdeyritykselle annetut toimenpide- ja kehitysehdotukset toimilta ja kiinteistöturvallisuuden kehittämiseksi sekä laaditun riskikartoitusraportin sisältö. Toimenpide- ja kehitysehdotukset ovat edellisessä luvussa esitettyjen tulosten tapaan esitetty riskien arvioinnin aikana muodostetun osa-alue jaottelun mukaisesti luvuissa 6.1-6.4. Yrityksen tunnistamisriskin vuoksi kaikkia annettuja toimenpide- ja kehitysehdotuksia ei voida esittää, sillä ne koskevat asioita, joista yrityksen tarkempi toiminta tai sijainti saattaa olla tunnistettavissa. Tulosten pohjalta kehitettävää oli kaikilla tarkastelun osa-alueilla. Toimenpide- ja kehitysehdotuksia laatiessa tukeuduttiin muun muassa Finanssialan turvallisuusohjeiden antamiin suosituksiin. Riskikartoitusraportin rakenne ja sisältö on esitetty luvussa 6.6.

6.1 Rakenteellinen turvallisuus ja ulkoalueet

Kriittisimpinä rakenteelliseen turvallisuuteen ja ulkoalueeseen liittyvinä riskeinä pidettiin kiinteistöä ympäröivän aidan heikkoa kuntoa ja auki pidettäviä portteja, jotka käytännössä mahdollistavat kenen tahansa pääsyn yrityksen alueelle. Aidan tarkoituksena on antaa rakenteellista suojaa ja vaikeuttaa asiattomien pääsyä alueelle sekä osoittaa rajoitettu kulkuoikeus alueelle (Rakenteellinen murtosuojausohje I, 2; Heljaste ym. 2008, 33-34). Rikoksentorjunnan näkökulmasta on tärkeää, että alueen portit pidetään lukittuna varsinkin silloin kun alueella ei ole toimintaa. Tunkeutumisen ja ilkivallan ennalta estämiseksi ehdotettiin kohdeyritykselle aidan uusimista sekä aitaamattomien alueiden aitaamista. Lisäksi ehdotettiin, että portit pidettäisiin kiinni luvottomien henkilöiden pääsyn estämiseksi alueelle varsinkin yöaikaan, kun alueella ei ole toimintaa. Jotta porttien sulkeminen ja avaaminen olisi mahdollisimman vaivatonta, ehdotettiin porttien liittämistä osaksi yrityksen sähköistä kulunvalvontajärjestelmää, johon paneudutaan tarkemmin seuraavassa luvussa (luku 6.2).

Kehitettävää löytyi lisäksi ulkoalueen valaistuksessa, jonka tarkoituksena on ennalta estää ja paljastaa alueelle tunkeutuminen (Ulkona säilytettävä omaisuus 2017, 1). Valaistusta ehdotettiin lisättävän siten, että valaistus kattaisi koko piha-alueen jättämättä ovia ja ikkunoita katveeseen. Valaistus tulee huomioida myös kameravalvontaa suunnitellessa, sillä valvontakameroiden valontarve vaihtelee niiden laadusta ja ominaisuuksista riippuen (Heljaste ym. 2008, 35). Kehittyneen tekniikan ansiosta valvontakamerat kykenevät kuitenkin tuottamaan erittäin laadukasta valvontakamerakuvaa hämärissäkin olosuhteissa (Turva-alan yrittäjät 2020, 10).

Ulkoalueen siisteyttä, pysäköinnin järjestelyitä ja esteettömyyttä koskevat toimenpide- ja kehitysehdotukset sisälsivät lähinnä suosituksia pienten muutosten tekoon. Hälytysajoneuvojen esteettömän alueelle pääsyn varmistamiseksi, ehdotettiin muun muassa parkkiruutujen maa- laamista asfaltoitujen pysäköintialueiden osoittamiseksi.

6.2 Kulunvalvonta ja avainhallinta

Kulunvalvonta on vartioinnilla, lukituksilla tai teknisillä laitteilla toteutettua toimintaa, jolla oikein toteutettuna voidaan ehkäistä henkilöstöön ja toimitiloihin kohdistuvia vaara- ja onnettomuustilanteita sekä valvoa ihmisten liikkumista yrityksen tiloissa (Juvonen ym. 2014, 25). Tässä luvussa käsitellään lukituksiin, vartiointiin, kulkuoikeuksiin ja avainhallintaan liittyviä toimenpide- ja kehitysehdotuksia. Yritys X:n teknisin keinoin järjestettyä kulunvalvontaa käsitellään luvussa 6.3.

Suurimmat kulunvalvonnan ja avainhallinnan riskit liittyvät kulunvalvonnan ja avainhallinnan järjestelyihin sekä lukitsemattomiin ulko-oviin, joten näiden kehittämiseksi annettiin useampia toimenpide- ja kehitysehdotuksia. Lukitus on perusturvallisuustoimi, jolla parannetaan kohteen tilaturvallisuutta. Ulko-ovien lukossa pitämällä hallitaan henkilöiden liikkumista yrityksen tiloihin sekä ennaltaehkäistään asiattomien henkilöiden kulku. Finanssialan suositusten mukaan tulisi suojattava omaisuus aina säilyttää toimialan vaatimusten mukaisessa lukitussa tilassa (Ulkona säilytettävä omaisuus 2017, 1). Rikolliselta toiminnalta suojaamiseksi ehdotettiin, että ulko-ovet pidettäisiin jatkuvasti lukossa, myös tuotannon aikana. Täten kynnyksellinen toimintaan kasvaa, murtautumisen vaatiessa lukkojen tai rakenteiden vahingoittamista.

Ulko-ovien lukitsemisen varmistamiseksi ja vuoroiesimiesten suorittaman sulkukierroksen käytännön kehittämiseksi ehdotettiin yritykselle tarkastuslistan tai muun ohjeen laatimista sulkukierrosta koskevia toimenpiteitä varten. Ehdotettiin, että ohjeistus sisältäisi myös toimintaohjeet poikkeavuuksien varalle. Vuoroiesimiehen tekemä sulkukierros poistaisi vartiointipalvelun sulkukierroksen tarpeen, mutta se ei korvaa mahdollista hälytysvalvontaa tilojen ollessa tyhjillään. Rikosilmoitinjärjestelmää ja siihen liittyvää hälytysvalvontaa on käsitelty lähemmin luvussa 6.3.

Yrityksessä ei ollut käytössä tunnistekortteja henkilöllisyyden ja oleskeluoikeuden todentamiseksi, joten yritykselle ehdotettiin sähköisen kulunvalvontajärjestelmän sekä RFID-tunnisteella varustettujen tunnistekorttien käyttöönottoa. Lyhenne RFID tulee englanninkielisistä sanoista Radio Frequency Identification ja tarkoittaa langatonta järjestelmää, joka koostuu tunnistesteista ja lukijoista (Karmakar, Amin & Saha 2016, 3). RFID-tunnisteella varustetut tunnistekortit toimisivat kulkutunnisteena oviin ja portteihin sekä henkilöiden tunnistamiseksi tiloissa liikuttaessa. Lisäksi yritykselle ehdotettiin korttitulostimen sekä RFID-tunnisteella varustettujen blanco korttien hankkimista, jolloin yritys pystyy itse suunnittelemaan ja tuottamaan tarvitsemansa kortit. Tämä mahdollistaisi myös vierailajakorttien tuottamisen ja

käyttöön. Sähköisen kulunvalvontajärjestelmän käyttöönotto mahdollistaisi mekaanisista avaimista luopumisen, mikä poistaisi täysin mekaanisten avainten sijaintiin liittyvän riskin. Sähköisen kulunvalvontajärjestelmän käyttöönotto mahdollistaisi myös kulkuoikeuksien määrittämisen sen mukaan, mihin kelläkin on todellinen tarve päästä toimenkuvansa puitteissa.

Finanssialan avainturvallisuusohjeen suosituksen mukaan yrityksissä tulisi olla nimetty avainturvallisuudesta vastuussa oleva henkilö, joka vastaa avainten luovutuksesta ja palautuksesta sekä avainhallintaan liittyvästä dokumentoinnista (Avainturvallisuusohje 2021, 3). Avainhallinnan parantamiseksi ehdotettiin yritykselle avainturvallisuudesta ja -hallinnasta vastuussa olevan henkilön nimeämistä, sillä tulosten perusteella yrityksessä ei tällaista ollut. Henkilön tehtäviin kuuluisi yllä mainittujen vastuiden lisäksi kulkuoikeuksien määrittäminen, mikäli yritys ottaa käyttöön sähköisen kulunvalvontajärjestelmän. Edellä mainittujen järjestelyjen toteutuessa saataisiin yrityksen kulunvalvonnan tasoa parannettua merkittävästi ja yrityksen toimintaan kohdistuvia riskejä pienennettyä.

6.3 Tekninen valvonta

Teknisen valvonnan keinoin yritys pystyy kasvattamaan turvallisuustasoaan sekä suojaamaan tehokkaasti toimintansa ja arvokkaan omaisuutensa. Kameravalvontaa suunniteltaessa on noudatettava lain mukaisia sääntöjä. Mikäli yrityksessä on käytössä tallentava kameravalvonta, tulee siitä olla laadittuna rekisteriseloste, sillä tallennettu valvontakamerakuva ja ääni ovat Euroopan unionin yleisen tietosuoja-asetuksen (2016/679) mukaisia henkilötietoja ja yritys, joka kameravalvontaa harjoittaa, on tietosuoja-asetuksen mukainen rekisterinpitäjä. Rekisteriselosteessa tulee käydä ilmi kameravalvonnan tarkoitus, kuka valvontaa harjoittaa ja miten valvonta on toteutettu. (Turva-alan yrittäjät 2020, 71; Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679.) Laki yksityisyyden suojasta työelämässä (759/2004) 5 luvun 17 § velvoittaa lisäksi, että kameravalvonnasta tulee ilmoittaa esimerkiksi tarroilla ja kylteillä.

Kuten tuloksissa todettiin, ovat kohdeyrityksen toimitilat ja ympäristö ainoastaan osittain suojattu teknisen valvonnan keinoin. Yrityksen kameravalvontaa suositeltiin kehitettävän ja täydentävän siten, että koko ulkoalue olisi teknisin keinoin valvottu. Kameravalvonnan toteutukseen annettiin täydennys- ja parannusehdotuksia käytössä olevan kameravalvonnan infrastruktuuriin pohjautuen. Haastatteluaineiston tuloksiin perustuen ja sillä Yritys X:n käytössä olevat valvontakamerat ovat tallentavia kehoitettiin yritystä laatimaan puuttuva, EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (2016/679) velvoittava, kameravalvonnan rekisteriseloste pikimmiten asetuksen vaatimusten mukaisesti.

Rikosilmoitinjärjestelmään liittyen ehdotettiin muun muassa liiketunnistimien asentamista toimistotiloihin sekä tuotantotilojen ulko-ovien välittömään läheisyyteen. Lisäksi esitettiin, että yritys ulkoistaisi työaikaisten ulkopuolella tapahtuvan hälytysvalvonnan vartiointiliikkeelle, mikäli yritys ottaa käyttöön rikosilmoitinjärjestelmän. Edellä mainituin toimenpitein yritys

pystyy kasvattamaan turvallisuustasoaan ja suojaamaan toimintansa sekä arvokkaan omaisuutensa.

6.4 Toimintatavat ja henkilöstön ohjeistaminen

Henkilöstön kouluttaminen, turvallisuustietoisuuden lisääminen sekä hyvän turvallisuuskulttuurin luominen on yritysturvallisuuden kannalta tärkeää (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020). Henkilöstön ohjeistamisella sekä tietoisuuden lisäämisellä on suuri merkitys, kun halutaan varmistua toiminnan turvallisuudesta ja jalkauttaa turvallisia toimintatapoja päivittäistoimintaan. Toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden näkökulmasta on henkilöstön sitoutuminen turvallisiin toimintamalleihin tärkeää, sillä kehittyneimmätkään turvallisuusratkaisut eivät yksinään riitä takaamaan turvallisuustoimenpiteiden tehokkuutta (Syri 2016, 33).

Yritys X:n turvallisuuskulttuurin ja -ajattelun todettiin tulosten perusteella olevan kehitettävällä tasolla. Teorian ja tehdyn tutkimuksen pohjalta voidaan toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden näkökulmasta todeta, että turvallisuuskulttuurilla tarkoitetaan yhdenmukaisten, yhteisiin tiloihin liittyvien turvallisuusohjeistusten noudattamista sekä puutteiden ja poikkeaminen huomioimista ja niistä ilmoittamista. Jo olemassa olevaa turvallisuuskulttuuria on yleisesti haastavaa ja hidasta lähteä muuttamaan tai kehittämään, sillä se rakentuu pitkälti turvallisuuteen liittyvien asenteiden, tapojen ja kokemusten ympärille (Laitinen ym. 2021, 202). Tietoisuuden lisäämisellä, ohjeistamisella ja toimintatapoja kehittämällä on tätä kuitenkin mahdollista parantaa. Kouluttaminen ja perehdyttäminen ovat tässä avainasemassa.

Työturvallisuuslain (738/2002) 2 luvun 14 §:n mukaan perehdyttämiseen kuuluu työpaikan järjestelyitä koskevien asioiden läpikäynti. Työnantajan edun mukaista kuitenkin on, että yrityksen turvallisuuteen liittyviä asioita painotettaisiin uusille työntekijöille jo ennen varsinaisen työn aloittamista. Tällä yritys varmistuu siitä, että uudet henkilöt perehdytetään noudattamaan oikeita ja turvallisia toimintatapoja heidän itsensä, muiden työntekijöiden sekä yrityksen omaisuuden suojaamiseksi. Saatujen tulosten perusteella ehdotettiin, että edellä mainitut asiat huomioitaisiin vastaisuudessa työnopastuksessa ja perehdyttämisessä. Esimerkiksi avainhallintaan liittyen tämä käsittäisi avainten luovutukseen ja palautukseen liittyvien käytäntöjen ja avainten katoamista koskevan ohjeistuksen läpikäymisen. Lisäksi ehdotettiin, että turvallisuusasiat otettaisiin osaksi koulutuksissa läpikäytäviä asioita, käytäntöjen ja toimintatapojen yhdenmukaistamiseksi. Yrityksen liiketoiminnan jatkuvuutta silmällä pitäen suositeltiin, että turvallisuus liitettäisiin osaksi yrityksen toimintastrategiaa ja että yrityksessä määritettäisiin turvallisuustavoitteet tärkeimpien toimintojen osalta.

Toimenpide- ja kehitysehdotuksia annettiin myös työvuorojen päättymiseen ja toimistoista poistumiseen liittyen, yrityksen omaisuuden suojaamiseksi ja ei-toivottujen tapahtumien ennalta estämiseksi. Työvuoron päättymiseen ja toimistoista poistumiseen liittyen todettiin rutiinien olevan kehitettävällä tasolla toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden näkökulmasta.

Rikosriskien kuten murtojen ja varkauksien minimoimiseksi ehdotettiin yritykselle seuraavanlaisen toimintamallin käyttöönottoa työpaikalta poistuttaessa: toimipisteelle jäävät kannettavat tietokoneet siirretään lukittavaan kaappiin, pöytäkoneista kirjaudutaan ulos, ikkunoiden sälekaihtimet suljetaan, toimistojen ovet suljetaan ja mahdollisuuksien mukaan lukitaan ja kaikki valot sammutetaan näköyhteyden estämiseksi.

6.5 Riskikartoitusraportti

Riskien arvioinnin tulosten ja toimenpide- ja kehitysehdotusten pohjalta laadittiin 21 sivuinen riskikartoitusraportti Yritys X:n toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden parantamiseksi ja kehittämiseksi. Tunnistetut riskit ja vaarat on esitetty raportissa osa-alueittain kuvien kera. Niin ikään toimenpide- ja kehitysehdotukset on esitetty raportin luettavuuden selkeyttämiseksi osa-alueittain. Perustelut ehdotuksille löytyvät kohdista, joissa toimenpide- ja kehitysehdotukset ovat esitetty.

Riskikartoitusraportin osa-alue jaottelu noudattaa samaa riskien arvioinnin aikana muodostettua jaottelua kuin aiemmin esitetyt tulokset sekä toimenpide- ja kehitysehdotukset. Raportin ensimmäinen osa, rakenteellinen turvallisuus ja ulkoalueet, käsittelee aitojen ja porttien käyttömahdollisuuksia toimintaympäristön suojaamisen keinoina sekä ulkoalueiden siisteyttä, esteettömyyttä ja valaistusta sekä pysäköintiin ja lastaukseen liittyviä asioita. Toinen osa, kulunvalvonta ja avainhallinta, käsittelee kohdeyrityksen lukitusjärjestelmiä, kulunvalvontaa sekä avainturvallisuuteen liittyviä asioita. Kolmas osa-alue, tekninen valvonta, käsittelee kameravalvonnan ja rikosilmoitinjärjestelmän keinoin toteutettua kulunvalvontaa. Viimeinen osa-alue, toimintatavat ja henkilöstön ohjeistaminen, käsittelee henkilöstön ohjeistamista turvallisuusasioissa, turvallisuuskulttuuria sekä perehdyttämistä.

Riskikartoitusraportti toimenpide- ja kehitysehdotuksineen toimitettiin Yritys X toimitusjohtajalle kevään 2022 aikana. Merkittävimmistä puutteista kuitenkin informoitiin yritystä jo puutteiden tultua ilmi, jotta yrityksellä oli mahdollisuus reagoida niihin välittömästi. Riskikartoitusraportti on lisätty opinnäytteen liitteisiin johdon toiveen mukaisesti siten, ettei kohdeyritys ole tunnistettavissa. Raportista on poistettu mustaamalla kaikki valokuvat sekä ne tekstikohdat, joiden perusteella yritys voidaan tunnistaa. Esitetyt otteet ovat yleisluontoisia, eivätkä näin ollen vaaranna yrityksen anonymiteettiä. Raportti löytyy opinnäytteen liitteestä 4.

7 Pohdinta

Liiketoiminnan kasvaessa ja toimitilojen laajentuessa kasvaa myös turvallisuuden merkitys yrityksissä. Tätä opinnäytetyötä laatiessa saatiin selkeä ja kattava kuva Yritys X:n toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden tilasta. Yrityksen johdon tahtotila oli saattaa taka-alalle jääneet

toimitila- ja kiinteistöturvallisuusasiat kuntoon yrityksen laajenemistoimien valmistuttua. Osaan kehittämistyön aikana havaituista turvallisuuspuutteista yritys tarttuikin välittömästi puutteiden tultua ilmi.

Tutkimuskysymyksiin saatiin vastaukset riskien arvioinnin sekä sen pohjalta laadittujen toimenpide- ja kehitysehdotusten kautta. Kehitettävää löytyi niin rakenteellisen turvallisuuden kuin turvallisuusvalvonnan näkökulmasta. Olennaisinta työn kannalta oli tuottaa kohdeyritykselle kattavaa informaatiota toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden tilasta toimenpiteitä koskevien päätöksentekojen tueksi.

Riskien tunnistamiseksi saatujen havaintojen sekä tehtyjen haastatteluiden perusteella saatiin vastauksia Yritys X:n toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden nykytilanteeseen liittyen. Riskien arvioinnin aikana onnistuttiin ottamaan huomioon Elinkeinoelämän keskusliiton yritysturvallisuusmallin toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden rakenteelliseen turvallisuuteen ja turvallisuusvalvontaan kuuluvat asiat. Finanssialan turvallisuusohjeisiin peilaten löydettiin varteenotettavia toimenpide- ja kehitysehdotuksia niin pysäköintiin, aitaukseen, valaistukseen, lukitukseen, avainhallintaan, kulunvalvonnan järjestelyihin, kameravalvontaan, rikosilmoitinjärjestelyihin kuin henkilöstön tiedottamiseen ja ohjeistamiseenkin liittyen. Turvallisuuskulttuurin muuttaminen keskisuudessa yrityksessä on haastavaa, mutta annettujen toimenpide- ja kehitysehdotusten toimeenpanemisen kautta on yrityksen turvallisuuskulttuurilla mahdollisuus kehittyä paremmaksi. Henkilöstön suhtautumisella sekä sitoutumisella annettuihin ohjeisiin tulee olemaan suuri merkitys siihen, millaisen suunnan yrityksen turvallisuuskulttuuri ottaa.

Opinnäytetyössä ehdotetut toimenpiteet perustuvat suurimmaksi osaksi suosituksiin, jolloin toimenpiteisiin ryhtyminen jää yrityksen johdon tekemien päätösten varaan. Toimenpiteiden toteuttaminen riippuu yrityksen resursseista, aikatauluista ja tahtotilasta saattaa asiat kuntoon. Jatkoa ajatellen olisi suotavaa, että yrityksessä tehtäisiin uusi toimitiloja ja kiinteistöä koskeva katselmus seuraavan 1-2 vuoden aikana.

7.1 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen tulee olla toteutettu eettisesti hyväksytyjen toimintatapojen mukaisesti. Hyvän tieteellisen käytännön noudattaminen luo perustan tutkimuksen uskottavuudelle ja luotettavuudelle. Ihmisiin kohdistuvaa tutkimusta tehdessä tulee tutkijan noudattaa erityisen huolellisesti hyvän tutkimuskäytännön mukaisia sääntöjä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009, 20-21.) Tutkimuseettisen neuvottelukunnan yleiset eettiset periaatteet edellyttävät tutkittavien henkilöiden ihmisarvon ja luonnon monimuotoisuuden kunnioittamista sekä sitä, ettei tutkimuksesta aiheudu haittaa tai vahinkoa tutkimuskohteelle (Tutkimuseettinen neuvottelulautakunta 2019, 7).

Hyvä tieteellinen käytäntö tarkoittaa ihmisarvon ja luonnon monimuotoisuuden kunnioittamisen lisäksi tutkimuksen yksityiskohtaista suunnittelua, toteutusta ja raportointia. Tutkimustulokset tulee raportoida rehellisesti ja tarkasti. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009, 22-23.) Tämän kehittämistyön toteutuksessa ja raportoinnissa kunnioitettiin tutkimuskohteena toimivan Yritys X:n anonymiteettiä. Tutkimustulokset raportoitiin mahdollisimman tarkasti, kuitenkin säilyttäen yrityksen tunnistamattomuuden. Anonymiteetin takia ei myöskään haastateltavien henkilöiden henkilöllisyyksiä paljastettu.

Tutkimuksen luotettavuuden varmistamiseksi pyrittiin opinnäytetyössä panostamaan riittäviin perusteluihin. Perustelut ja tutkimusprosessin kuvaaminen ovat tärkeitä ja oleellisia työn luotettavuuden kannalta (Ojasalo, Moilanen & Ritakoski 2015, 105). Hyvän tieteellisen käytännön noudattamiseksi käytettiin työssä yleisesti hyväksytyjä tutkimus- ja tiedonkeruumenetelmiä. Havainnoinnin luotettavuutta tuki systemaattisuus ja se, että havainnointi suoritettiin kahden kertaan. Lähteet valittiin niin, että ne olivat luotettavia ja eettisesti hyväksytyjä. Lähdeviittaukset tehtiin lähdeviittausohjeistuksen mukaisesti. (Vilkkä 2021, luku 2.)

7.2 Tutkimustyöskentelyn arviointi

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tavoitteiden ja laadun perusteella olivat valitut tutkimusmenetelmät työn toteuttamiseksi sopivia ja perusteltuja. Kehittämistyö oli onnistunut ja tulosten perusteella saatiin kohdeyritykselle laadittua perusteltuja ja toteutettavissa olevia toimenpide- ja kehitysehdotuksia toimitilojen ja kiinteistön turvallisuuden kehittämiseksi ja parantamiseksi. Työn toimeksiantajan kanssa käydyn keskustelun perusteella voidaan todeta, että kehittämistyölle oli todellinen tarve. Toimeksiantajalta saadun palautteen perusteella olisi kymmenet puutteet jääneet kohdeyrityksessä havaitsematta ilman tehtyä, perusteellista ja tarkkaa, riskien arviointia.

Työn tavoitteena oli löytää toimenpide- ja kehitysehdotuksia Yritys X:n toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden kehittämiseksi sellaiselle tasolle, missä niiden kuuluisi olla. Potentiaalisten ongelmien analyysi suoritettiin pienryhmätyöskentelyn sijasta parityöskentelynä, mikä tämän kehittämistyön kannalta ajoi asiansa perusasioiden kuntoon saattamiseksi. Kehittämistyön tuloksia tulee kuitenkin tarkastella myös kriittisesti. Tutkimusta varten suoritettiin kaksi haastattelua ja riskien arviointiin ei varsinaisesti osallistunut kuin kaksi henkilöä, vaikka riskien arvioinnin aikana käytiinkin keskusteluita yrityksessä työskentelevien kanssa.

Mikäli yrityksessä halutaan tulevaisuudessa kehittää toimitila- ja kiinteistöturvallisuutta entisestään, olisi perusteltua ja jopa suositeltavaa, että riskien arviointiin osallistutettaisiin useampi yrityksessä työskentelevä henkilö eri tason tehtävistä. Tämä ei toimitila- ja kiinteistöturvallisuutta tarkasteltaessa tosin ole yhtä kriittistä kuin esimerkiksi työ- tai henkilöstöturvallisuutta tarkasteltaessa. Turvallisuuskulttuuria tarkasteltaessa henkilöstön osallistuttaminen tutkimukseen voi kuitenkin antaa arvokasta tietoa yritykselle. Toimitila- ja

kiinteistöturvallisuuden näkökulmasta olevaa turvallisuuskulttuuria tarkasteltiin tässä kehittämistyössä objektiivisesti, ottamatta kantaa työntekijöiden näkemyksiin. Johtopäätökset kohdeyrityksen toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden näkökulmasta tarkasteltavaan turvallisuuskulttuuriin perustuivat puhtaasti tehtyyn havainnointiin ja haastatteluiden tuloksiin. Mikäli turvallisuuskulttuuria olisi haluttu tarkastella laajemmin, olisi useampien haastatteluiden tai kyselyiden suorittaminen ollut perusteltua, yrityksessä työskentelevien näkemysten huomiointiseksi.

Varsinainen työskentelyprosessi opetti opinnäytetyön laatijalle paljon asioita. Kirjoitusprosessin edetessä opinnäytetyön rakenne muuttui useampaan kertaan hakiessaan lopullista muotoaan. Opinnäytetyön rakennetta koskevan pohdiskelun lisäksi työskentelyä haastoi aikataulut. Sovittuja tapaamisia jouduttiin siirtämään muun muassa Covid-19 pandemian ja töistä johtuvien kiireiden takia. Riskien arvioinnin aikana ilmeni muutamia kysymyksiä, joihin haastattelun aikana ei ollut osattu hakea vastauksia ja joita riskien arvioinnin ja havainnoinnin keinoin ei voitu selvittää. Näihin asioihin saatiin vastauksia myöhemmin, mutta niitä ei käytetty opinnäytetyössä, sillä asiat olivat ilmenneet muutoin kuin tutkimusmenetelmin kerättynä tietona. Kyseiset asiat eivät kuitenkaan olleet merkittäviä kehittämistyön kannalta, eivätkä näin ollen vaikuttaneet merkittävästi työn lopputulokseen. Jatkoa ajatellen antoivat edellä mainitut huomiot arvokasta tietoa opinnäytetyön laatijalle ja oppia tulevaisuutta ajatellen.

Lähteet

Painetut

Heljaste, J-M., Korkiamäki, J., Laukkala, H., Mustonen, J., Peltonen, J. & Vesterinen, P. 2008. Yrityksen turvallisuusopas. Helsinki: Kauppakamari.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Kananen, J. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Laitinen, H., Vuorinen, M. & Simola, A. 2021. Työturvallisuuden ja terveyden johtaminen. Helsinki: Tietosanoma.

Land, M., Ricks, T. & Ricks, B. 2013. Security Management. A critical thinking approach. Boca Raton: CRC Press.

Miettinen, J. 2002. Yritysturvallisuuden käsikirja. Jyväskylä: Talentum Media Oy.

Sanastokeskus TSK ry & Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK. 2014. Kokonaisturvallisuuden sanasto. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK.

Tikkanen, S., Aapio, L., Kaarnalehto, A., Kammonen, L., Laitinen, J., Mikkonen, J. & Pisto, M. 2017. Ammattina turvallisuus. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Vilka, H. 2006. Tutki ja havainnoi. Helsinki: Tammi.

Sähköiset

Avainturvallisuusohje. 2021. Helsinki: Finanssiala ry. Viitattu 13.01.2022. https://www.finanssiala.fi/wp-content/uploads/2021/04/FA_Avainturvallisuus_2021.pdf

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2020. Yritysturvallisuus. Viitattu 13.10.2021. <https://ek.fi/hyotytytieto-yrityksille/yritysturvallisuus/>

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679. Viitattu 20.03.2022. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=FI>

Finanssiala. 2022. Turvallisuusohjeet. Viitattu 13.10.2021. <https://www.finanssiala.fi/aiheet/turvallisuusohjeet/>

Hanhimäki, E. 2017. Perehdytyskoulutuksen vaikuttavuus turvallisuuskriittisessä organisaatiossa. Pro gradu- tutkielma. Tampere: Tampereen yliopisto.

<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/101597/GRADU-1497878905.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvuori, J. 2017. Tutkimushaastattelun käsikirja. E-kirja. Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino.

JAMK. 2022. Opinnäytetyö - Thesis. Tutkimuksellinen kehittämistyö. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 20.10.2021. <https://oppimateriaalit.jamk.fi/opinnaytetyo/to-teutustavat-ja-rakenne/tutkimuksellinen-kehittamistyö/>

Juhila, K. 2022. Koodaaminen. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 25.3.2022. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/koodaaminen/>

Juvonen, M., Koskensyrjä, M., Kuhanen, L., Ojala, V., Pentti, A., Porvari, P. & Talala, T. 2014. Yrityksen riskienhallinta. E-kirja. Vantaa: Finva.

Jyväskylän yliopisto. 2021. Haastattelut. Viitattu 14.10.2021. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonhankintamenetelmat/haastattelut>

Jyväskylän yliopisto. 2020. Tutkimusmenetelmät ja tutkimusaineistot. Viitattu 14.10.2021. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/kirjasto/kirjastotuutori/aihehaku-tutkimusprosessissa/menetelmatietoa-ja-palveluja>

Jyväskylän yliopisto. 2015. Laadullinen tutkimus. Viitattu 14.10.2021. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>

Karmakar, N C., Amin, E M. & Saha J K. 2016. Chipless RFID Sensors. E-kirja. New Jersey: John Wiley & Sons, Incorporated.

Laki yksityisyyden suojasta työelämässä 759/2004. Viitattu 23.02.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040759>

Martikainen, S. & Ranta, T. 2020. Varautuva, ennakoiva oppilaitos ja korkeakoulu: Jatkuvuuden turvaaminen arjen normaalioloista poikkeusoloihin. Vantaa: Laurea-ammattikorkeakoulu. Viitattu 10.3.2022. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-799-577-1>

Murtohälytysjärjestelmät ja -palvelut. 2017. Helsinki: Finanssiala ry. Viitattu 13.01.2022. https://www.finanssiala.fi/wp-content/uploads/2017/08/Murtohalytysjarjestelmat_ja_palvelut_ohje.pdf

- Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritakoski, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät. E-kirja. Helsinki: SanomaPro Oy.
- Rakenteellinen murtosuojaohje I. 2017. Helsinki: Finanssiala ry. Viitattu 13.01.2022. <https://www.finanssiala.fi/wp-content/uploads/2017/12/Rakenteellinen20murtosuojaus20I.pdf>
- Reiman, T., Pietikäinen, E. & Oedewald, P. 2008. Turvallisuuskulttuuri. Teoria ja arviointi. Espoo: VTT Publications. Viitattu 20.02.2022. <https://www.vttresearch.com/sites/default/files/pdf/publications/2008/P700.pdf>
- Saaranen-Kauppinen A & Puusniekka A. 2009. Kvalitatiivisten menetelmien verkko-oppikirja. Menetelmä-opetuksen tietovaranto KvaliMOTV. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. <https://docplayer.fi/93964-Anita-saaranen-kauppinen-anna-puusniekka-menetelmaopetuksen-tietovaranto-kvalimotv-kvalitatiivisten-menetelmien-verkko-oppikirja.html>
- Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2017. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. E-kirja. Helsinki: Tammi.
- SFS-EN IEC 31010:2019. Riskienhallinta. Riskien arviointimenetelmät. Helsinki: Suomen Standardoimisliitto.
- SFS-ISO 31000:2018. Riskienhallinta. Ohjeet. Helsinki: Suomen Standardoimisliitto.
- SFS-opas 73. 2011. Riskienhallinta. Sanasto. Helsinki: Suomen Standardoimisliitto.
- Sonesson, S. 2017. Förstärkning av befintliga byggnaders fasad. Västerås: Mälardalens högskola. <https://mdh.diva-portal.org/smash/get/diva2:1152417/FULLTEXT01.pdf>
- Suomen riskienhallintayhdistys. 2022. Potentiaalisten ongelmien analyysi. Viitattu 05.02.2022. <https://pk-rh.fi/tools/poa-analyysi.html>
- Suomen riskienhallintayhdistys. 2021. Rikosriskit. Viitattu 20.10.2021. <https://pk-rh.fi/riskien-luokittelu/vahinkoriskit/rikosriskit.html>
- Syri, M. 2016. Toimitilaturvallisuuden toteuttamismallin luominen. YAMK opinnäytetyö. Espoo: Laurea-ammattikorkeakoulu. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/117208/Syri_Minna.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Tietoaarkisto. 2022. Kvalitatiivisen datan käsittely. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Viitattu 12.03.2022. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/aineistonhallinta/kvalitatiivisen-datan-kasittely/>

Toimialaluettelo. 2017. Helsinki: Finanssiala ry. Viitattu 10.05.2022. <https://www.finanssiala.fi/wp-content/uploads/2017/08/Toimialaluettelo.pdf>

Turva-alan yrittäjät. 2020. Kameravalvontaopas. Turva-alan yrittäjän ry. Viitattu 23.02.2021. <https://www.finanssiala.fi/wp-content/uploads/2020/10/Kameravalvontaopas.pdf>

Turvallisuusjohtajuus. 2017. Millaisia prosesseja ja menettelyitä hyvä turvallisuuskulttuuri edellyttää? Blogikirjoitus. Viitattu 03.03.2022. <https://turvallisuusjohtajuus.wordpress.com/2017/10/25/millaisia-prosesseja-ja-menettelyita-hyva-turvallisuuskulttuuri-edellyttaa/>

Työturvallisuuslaki 738/2002. Viitattu 20.02.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>

Ulkona säilytettävä omaisuus. 2017. Helsinki: Finanssiala ry. Viitattu 14.01.2022. https://www.finanssiala.fi/wp-content/uploads/2017/08/Ulkona_sailytettava_omaisuus.pdf

Vilka, H. 2021. Tutki ja kehitä. E-kirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vuori, J. 2022. Laadullinen sisällönanalyysi. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 12.03.2022. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/laadullinen-sisallonanalyysi/>

Kuviot

Kuvio 1: Riskienhallintaprosessi ISO 31000:2018 mukaan (SFS-ISO 31000:2018)	13
Kuvio 2: Elinkeinoelämän Yritysturvallisuusmalli 2020 (Elinkeinoelämän keskusliitto 2020)..	15
Kuvio 3: Riskimatriisi todennäköisyys X seurauksen vakavuus (Martikainen & Ranta 2020) ...	24

Liitteet

Liite 1: Toimitusjohtajalle esitetyt haastattelukysymykset	42
Liite 2: Turvallisuusasiantuntijalle esitetyt haastattelukysymykset	43
Liite 3: Riskiluettelo	44
Liite 4: Riskikartoitusraportti toimenpide- ja kehitysehdotuksineen	48

Liite 1: Toimitusjohtajalle esitetyt haastattelukysymykset

1. Miten kuvailisit yrityksen nykyistä turvallisuuden tasoa toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden näkökulmasta?
2. Mikä on yrityksen henkilöstön turvallisuusosaamisen taso toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden suhteen tällä hetkellä?
3. Millainen merkitys toimitila- ja kiinteistöturvallisuudella on yrityksen liiketoiminnalle?
4. Mitkä ovat yrityksen suojattava liiketoiminta, materiaalit ja tiedot?
5. Mitä haasteita koet tiloissanne olevan toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden näkökulmasta?
6. Millaisia turvallisuusvalvontaan (tekninen valvonta) liittyviä järjestelyjä yrityksellä on?
7. Onko yrityksessä nimettyä henkilöä, joka vastaa yrityksen avainhallinnasta?
8. Onko avainturvallisuustasoa määritelty?
9. Mitkä ovat yrityksen turvallisuustavoitteet?
10. Mitataanko yrityksessä jotain turvallisuuteen liittyviä seikkoja säännöllisesti?
11. Miten toimitila- ja kiinteistöturvallisuus otetaan huomioon perehdyttämisessä?

Liite 2: Turvallisuusasiantuntijalle esitetyt haastattelukysymykset

TURVALLISUUDESTA

1. Mitkä asiat ovat kokemuksesi mukaan avainasemassa, onnistuneen riskikartoituksen laadinnassa?
2. Kokemuksesi mukaan, mitkä ovat mielestäsi suurimmat virheet, jotka yritys tekee tai laiminlyö toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden näkökulmasta ja suunnittelussa?

KOHDEYRITYKSESTÄ

1. Miten [REDACTED] kulunvalvonta ja vartiointi on toteutettu?
2. Kerro [REDACTED] kameravalvonnan toteutuksesta.

Liite 3: Riskiluettelo

Riskiluettelossa on esitetty varaa aiheuttava tilanne, haaste tai riskitekijä sekä tämän mahdollinen seuraus. Todennäköisyys sekä seurausten vakavuus on määritelty seuraus-todennäköisyysmatriisin avulla (kts. opinnäytetyön kuvio 3). Seurausten vakavuus on laskettu potenssiin 2, seurausten vakavuuden korostamiseksi. Jäännösriski kuvastaa riskin käsittelyn jälkeen jäljelle jäävää riskiä (SFS-opas 73 2011, 15). Tässä tutkimuksessa jäännösriskit ovat muodostettu olettamukseen, että annetut toimenpide- tai kehitysehdotukset toteutuvat.

RAKENTEELLINEN TURVALISUUS JA ULKOALUEET						
Vaaraa aiheuttava tilanne / Haasteet / Riskitekijät	Seuraukset	Todennäköisyys	Vakavuus	Riskitaso	Toimenpide- ja kehitysehdotukset	Jäännösriski
Lastausaluetta ei ole aidattu. Yritykselle kuuluvaa omaisuutta säilytetään ajoittain aitaamattomalla alueella.	Anastusvaara	2	3 ²	18	Aidataan lastausalue yrityksen omaisuuden turvaamiseksi	1x3 ² =9
Aidassa on useammassa kohdassa ihmisen mentäviä aukkoja	Pääsyä alueelle ei ole estetty. Tunkeutumisvaara. Omaisuusrikokset. Ilkivalta.	3	2 ²	12	Aidan uusiminen	2x2 ² =8
Portit ovat auki toiminnan ollessa käynnissä	Ulkopuolisten on mahdollista päästä alueelle, sillä pääsyä ei ole estetty. Tunkeutumisvaara.	3	2 ²	12	Pidetään portit auki vain, kun se on tarpeen. Kulunvalvonnan ja avainhallinnan uudelleen järjestelyt.	2x2 ² =8
Ulkoalue on paikoin heikosti valaistu	Ei-toivotun toiminnan paljastaminen vaikeutuu. Rikollisen toiminnan kynnyksen kasvaa. Omaisuusrikokset. Ilkivalta.	3	2 ²	12	Valaistaan ne alueet, joilla valaistus on kehitettävällä tasolla.	2x2 ² =8
Pysäköintialueella ei ole parkkiruutuja	Ajoneuvoja pysäköidään väärin, jolloin esteettömyys vaarantuu (esim. hälytysajoneuvot)	2	1 ²	2	Pysäköinnin selkeyttämiseksi ja oikein pysäköimisen varmistamiseksi ehdotetaan parkkiruutujen maalaamista	1x1 ² =1
███ kuuluva alue on aitaamaton. Yrityksellä on mahdollisuus ottaa alue käyttöön pysäköintiä varten.	Mikäli alue otetaan käyttöön, ei alueella oleva omaisuus (ajoneuvot) ole suojattu. Rakennukseen kohdistuva ilkivalta.	1	1 ²	1	Mikäli alue otetaan käyttöön, suositellaan alueen aitaamisesta käytävän keskusteluita ███ kanssa.	1x1 ² =1

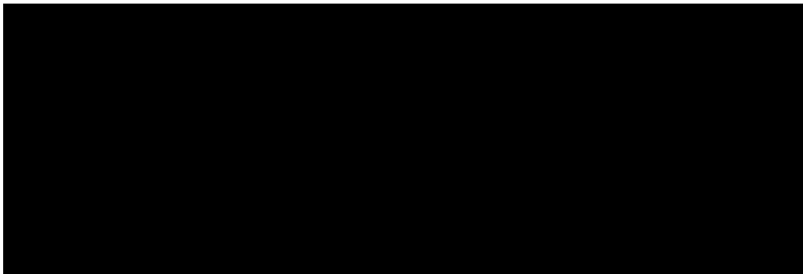
KULUNVALVONTA JA AVAINHALLINTA						
Vaaraa aiheuttava tilanne / Haasteet / Riskitekijät	Seuraukset	Todennäköisyys	Vakavuus	Riskitaso	Toimenpide- ja kehitysehdotukset	Jäännös-riski
Useimmat ulko-ovet olivat lukitsematta tai osittain auki tuotannon ollessa käynnissä.	Porttien ja ovien ollessa auki, ei pääsyä yrityksen tiloihin ole esitetty. Tunkeutumisvaara. Ilkivalta.	3	3 ²	27	Ovet pidetään lukittuina. Ovet liitetään osaksi sähköistä kulunvalvontajärjestelmää, jolloin ne ovat helposti avattavissa kulutunnisteella.	2x3 ² =18
Yrityksessä ei ole järjestetty vartiointia taikka piirivalvontaa. (Iltaisin vuorossa oleva vuoro esimies kiertää tuotantotilojen ovat tarkistaakseen, että ne ovat lukossa. Sulkukierroksen toteutusta varten ole laadittu ohjeistusta taikka muuta ohjetta, joka määrittäisi sen mitkä ovet tulee tarkastaa ja miten sulkukierros tulisi toteuttaa.)	Mikäli ovia jää lukitsematta, huomataan se vasta seuraavan työvuoron alkaessa. Tunkeutumiset jäävät yöaikaan huomaamatta. Tunkeutumisvaara. Omaisuusrikokset.	3	3 ²	27	Laaditaan tarkastuslista, jonka mukaan sulkukierros toimitetaan. Ulkoistetaan hälytysvartiointi vartiointiliikkeelle (vaatii rikosilmoitinjärjestelmän)	2x3 ² =18
Avainhallinnasta vastaava henkilöä ei ole määritetty	Avainkirjanpitoa ei ole. Avaimia saattaa olla henkilöillä, joilla ei ole kulkuoikeuksia alueelle ja yrityksen tiloihin. Avainkirjanpidon puuttuessa on avainten puuttumista vaikea havaita.	3	2 ²	12	Nimetään avainhallinnasta vastaava henkilö, joka vastaa avainten luovutuksesta, palautuksesta ja dokumentoinnista	1x2 ² =4
Mekaanisten avainten kokonaisuutta tai olinpaikkaa ei ole tiedossa.	Avaimia saattaa olla henkilöillä, joilla ei ole kulkuoikeuksia alueelle ja yrityksen tiloihin.	3	2 ²	12	Lukitusjärjestelmän uusiminen. Asennetaan sähköinen kulunvalvontajärjestelmä, jonka tunnisteet käyvät niin oviin kuin portteihin.	1x2 ² =4
Kulkuoikeuksia ei ole määritetty	Liikkuminen tiloissa, joihin ei ole kulkuoikeutta. Asiattomien pääsyä alueille, joille heillä ei ole	2	2 ²	8	Määritellään kulkuoikeudet sen mukaan, mihin kelläkin on oikeus kulkea.	1x2 ² =4

	kulkuoikeuksia, ei ole estetty.					
Yrityksessä ei ole käytössä ID-kortteja	Alueella liikkuu henkilöitä, joiden oleskeluoikeutta ei voida todentaa.	3	1 ²	3	Otetaan käyttöön ID-kortit. Hankitaan korttitulostin ja riittävä määrä blanco kortteja. Tämä mahdollistaa sen, että yritys voi itse luoda ID-kortit eikä ole riippuvainen ulkopuolisista toimijoista. + vierailijakortit	2x1 ² =2
TEKNINEN VALVONTA						
Vaaraa aiheuttava tilanne / Haasteet / Riskitekijät	Seuraukset	Todennäköisyys	Vakaavuus	Riskitaso	Toimenpide- ja kehitysehdotukset	Jäännös-riski
Rikosilmoitinjärjestelmää ei ole käytössä	Murtautumista tai tunkeutumista ei huomata ajoissa tai laisinkaan. Seuraukset liiketoiminnalle voivat olla merkittäviä, jopa sietämättömiä.	3	3 ²	27	Hankitaan rikosilmoitinjärjestelmä. Ulkoistetaan hälytysvartiointi vartiointiliikkeelle.	2x3 ² =18
Kameravalvonta ei kata koko aluetta.	Tunkeutumista tai muuta rikollista toimintaa ei havaita kameravalvonnan keinoin. Seuraukset liiketoiminnalle voivat olla merkittäviä, jopa sietämättömiä. Rikoksista ei jää näyttöä esitutkintaa ajatellen.	3	3 ²	27	Täydennetään kameravalvontaa, jotta se kattaa koko alueen.	2x3 ² =18
Kameroita ei valvota aktiivisesti. Liikkeen havaitessa saa johdon erikseen nimieämät henkilöt ilmoituksen liikkeestä puhelimiinsa.	Ei-toivottu toiminta jää herkästi huomaamatta yöaikaan.	3	3 ²	27	Keksitään ratkaisuja, joilla kameroita valvottaisiin aktiivisemmin. Yöaikainen liike/valvonta ulkoistetaan vartiointiliikkeelle	2x3 ² =18
Kameravalvonnan rekisteriselostetta ei ole laadittu	Lailliset seuraukset	2	1 ²	2	Laadittava	1x1 ² =1

TOIMINTATAVAT JA HENKILÖSTÖN OHJEISTAMINEN						
Vaaraa aiheuttava tilanne / Haasteet / Riskitekijät	Seuraukset	Todennäköisyys	Vakavuus	Riskitaso	Toimenpide- ja kehitysehdotukset	Jäännösriski
Yrityksen turvallisuuskulttuuri on kehitettävällä tasolla	Puutteet turvallisuuspoikkeamien ilmoittamisessa. Käytännön toiminnan ja turvallisuusajattelun eroavaisuudet saattavat koitua haitaksi yrityksen toiminnalle.	2	2 ²	8	Käytäntöjen yhdenmukaistaminen. Ajankohtaisten turvallisuusasioiden läpikäyminen koulutuksissa ja/tai työhyvinvointipäivinä.	1x2 ² =4
Perehdyttämisen yhteydessä ei varsinaisesti käydä läpi yritykseen liittyviä turvallisuusasioita.	Uudet työntekijät eivät tule tutuksi yrityksen turvallisuusasioiden ja -järjestelyiden kanssa, jolloin väärin toimintatapojen riski kasvaa	3	1 ²	3	Lisätään yrityksen tärkeimpien turvallisuusasioiden läpikäyminen osaksi uusien työntekijöiden perehdyttämistä	2x1 ² =2

Liite 4: Riskikartoitusraportti toimenpide- ja kehitysehdotuksineen

Toimitila- ja kiinteistöturvallisuuden riskikartoitus

Raportin laatija: Heidi Eklund / Laurea ammattikorkeakoulu

Raportin tarkastaja: [REDACTED]

05.01.2022

Sisällys

1	Toimitila- ja kiinteistöturvallisuus	3
2	Rakenteellinen turvallisuus ja ulkoalueet	3
2.1	Havainnot	4
2.2	Toimenpide- ja kehitysehdotukset	11
3	Kulunvalvonta ja avainhallinta	13
3.1	Havainnot	13
3.2	Toimenpide- ja kehitysehdotukset	14
4	Tekninen valvonta	15
4.1	Havainnot	15
4.2	Toimenpide- ja kehitysehdotukset	17
5	Toimintatavat ja henkilöstön ohjeistaminen	17
5.1	Havainnot	18
5.2	Toimenpide- ja kehitysehdotukset	19
	Kuvaluettelo	21

1 Toimitila- ja kiinteistöturvallisuus

Yritysturvallisuuden tärkeimpänä tehtävänä on edistää yrityksen liiketoiminnan jatkuvuutta. Toimitila- ja kiinteistöturvallisuus on yritysturvallisuuden osa-alue, joka tarkastelee yrityksen käytössä olevien tilojen fyysiseen suojautumiseen liittyviä asioita. Toimitila- ja kiinteistöturvallisuudella pyritään luomaan turvallinen työskentely-ympäristö ja suojaamaan yrityksen anastusherkkiä materiaali ja tiedot.

Tämä riskikartoitus on luotu [REDACTED] rakenteellisen turvallisuuden sekä turvallisuusvalvonnan perusasioiden kuntoon saattamiseksi. Riskikartoitus suoritettiin turvallisuusasiantuntija [REDACTED] sekä turvallisuuden ja riskienhallinnan opiskelija Heidi Eklundin johdolla. Pelastusturvallisuuteen liittyvät olottuvuudet on rajattu pois tästä raportista.

Riskien arviointi sekä vaarojen tunnistaminen sekä toimenpide- ja kehitysehdotukset on jaettu raportin selkeyttämiseksi seuraaviin osa-alueisiin:

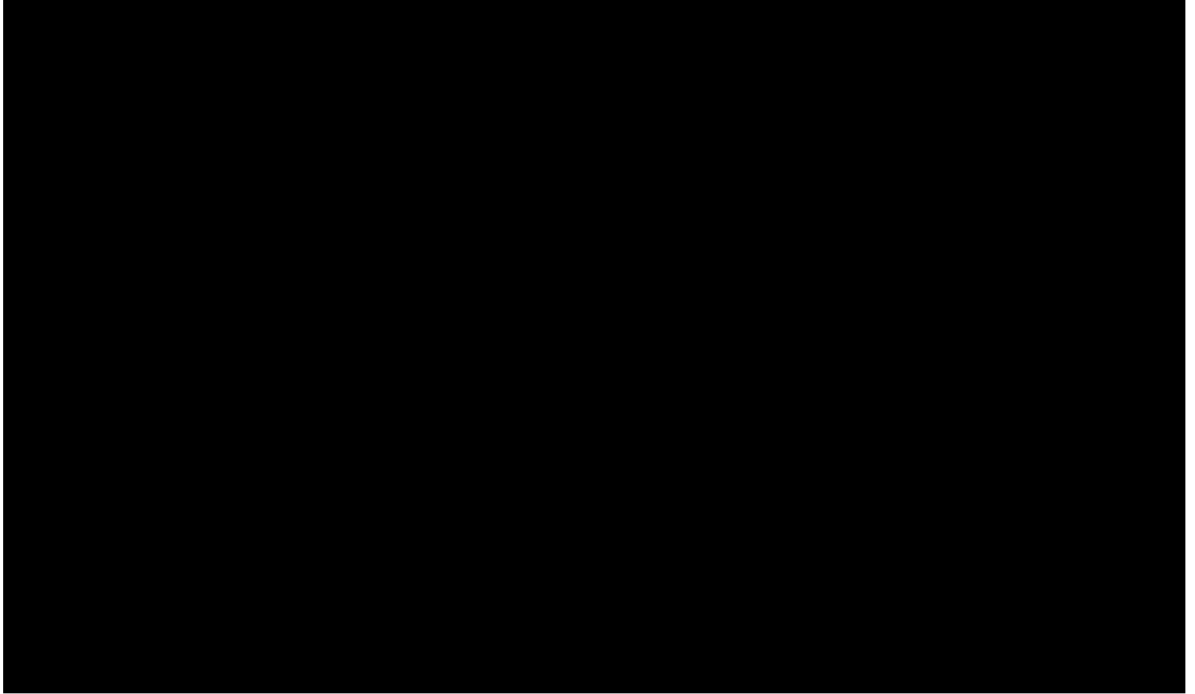
- Rakenteellinen turvallisuus ja ulkoalueet
- Kulunvalvonta ja avainhallinta
- Tekninen valvonta
- Toimintatavat ja henkilöstön ohjeistaminen

2 Rakenteellinen turvallisuus ja ulkoalueet

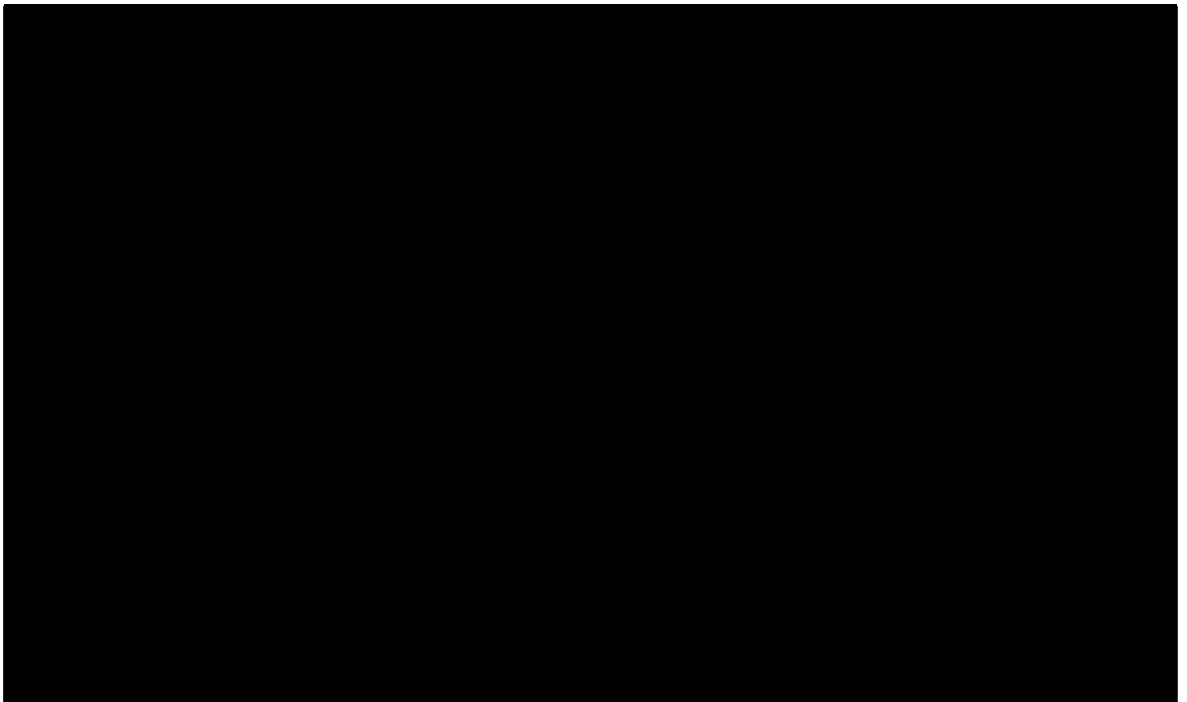
Rakenteellisella turvallisuudella tarkoitetaan tässä raportissa toimintaympäristön suojaamista ja turvallisuussuunnittelua. Tässä luvussa käsitellään aitojen ja porttien käyttömahdollisuuksia toimintaympäristön suojaamisen keinoina sekä ulkoalueiden siisteyttä, esteettömyyttä ja valaistusta sekä pysäköintiin ja lastaukseen liittyviä asioita. Lukitus- ja avainhallintajärjestelyt liittyvät myös oleellisesti rakenteelliseen turvallisuuteen ja suojaukseen. Niihin liittyviä suojauskeinoja on käsitelty luvuissa 3 (kulunvalvonta ja avainhallinta) ja 4 (tekninen valvonta).

Seuraavassa alaluvussa on esitetty kohteen ulkoalueella havaitut rakenteelliseen turvallisuuteen liittyvät haasteet ja riskit kuvien kera. Havaintoihin ja riskien arvioinnin tuloksiin perustuvat toimenpide- ja kehitysehdotukset on esitetty luvussa 2.2.

Ulkoalueen valaistus pimeään aikaan on osittain riittävä ja hyvällä tasolla. Alueella on paikoin kohtia, jossa valaistusta olisi tarpeen parantaa. (kuvat 10-12)

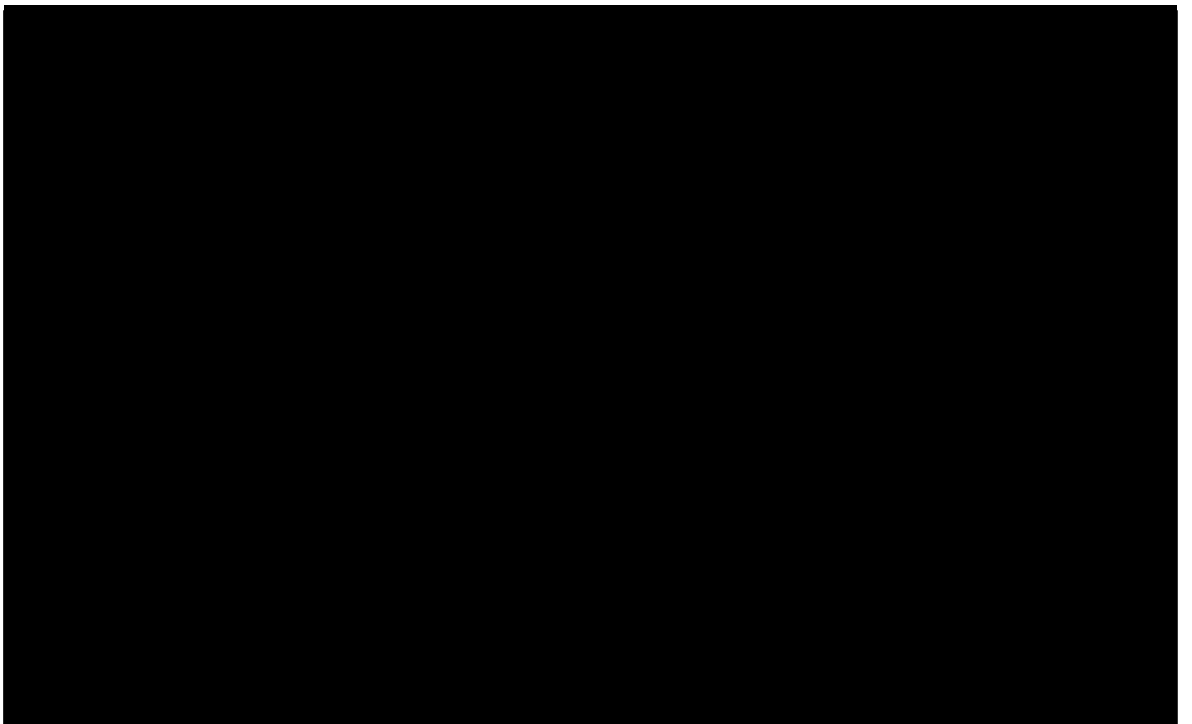
Kuva 2: Aidassa useampia läpimenoaukkoja

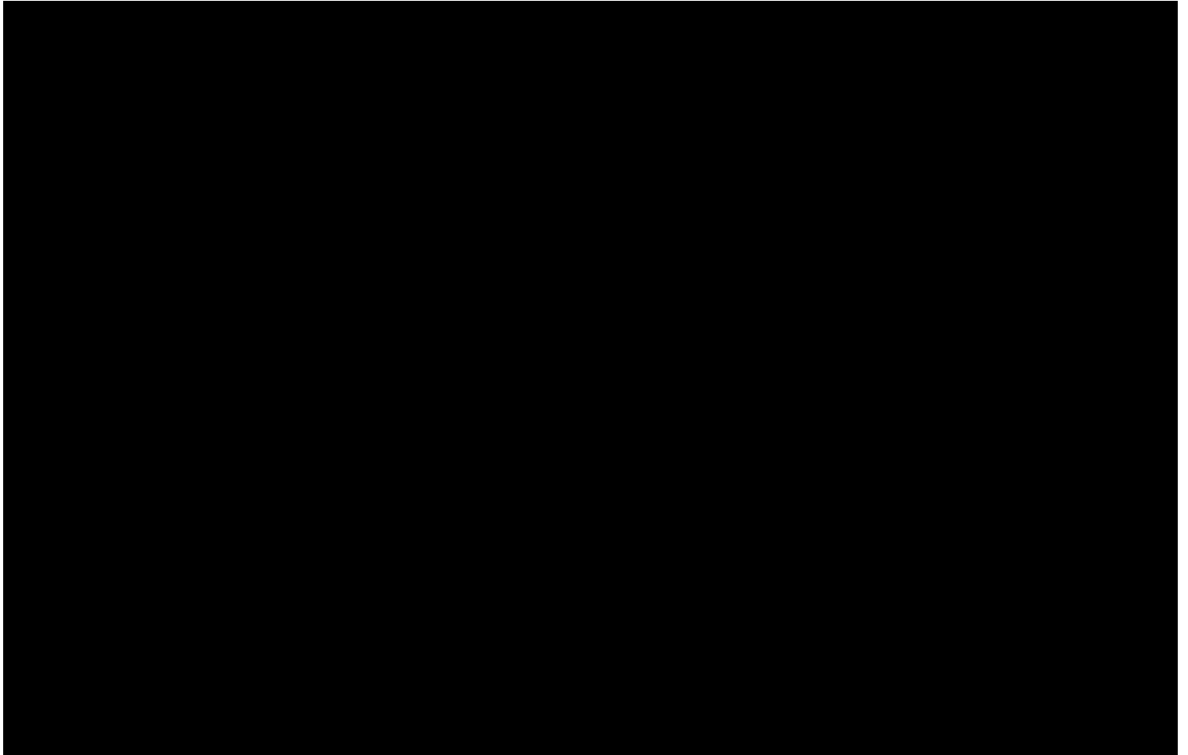
Kuva 3: Portit ovat auki

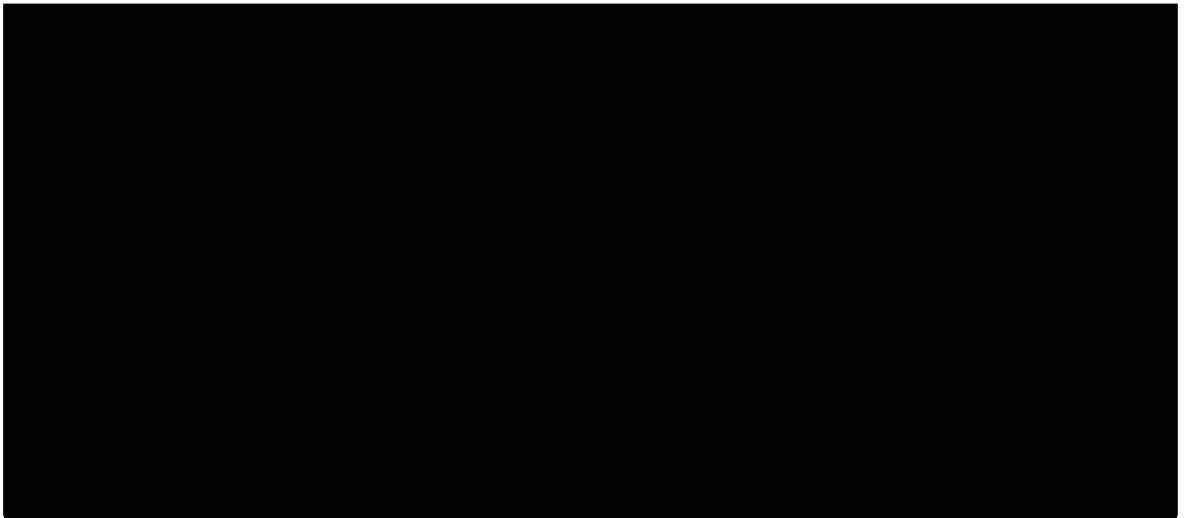
Kuva 4: Nykyinen saapuvan ja lähtevän tavarahan alue on aitaamaton

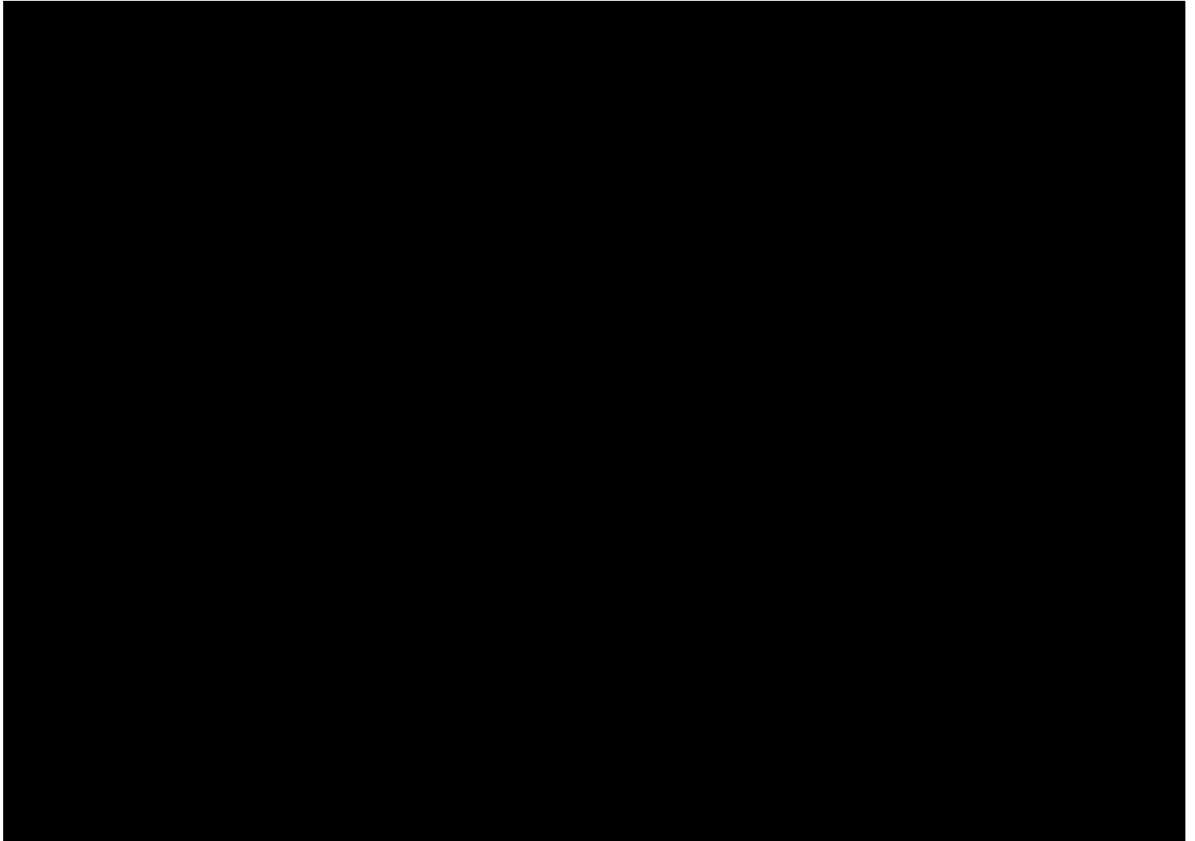
Kuva 5: Nykyinen saapuvan ja lähtevän tavarahan alue

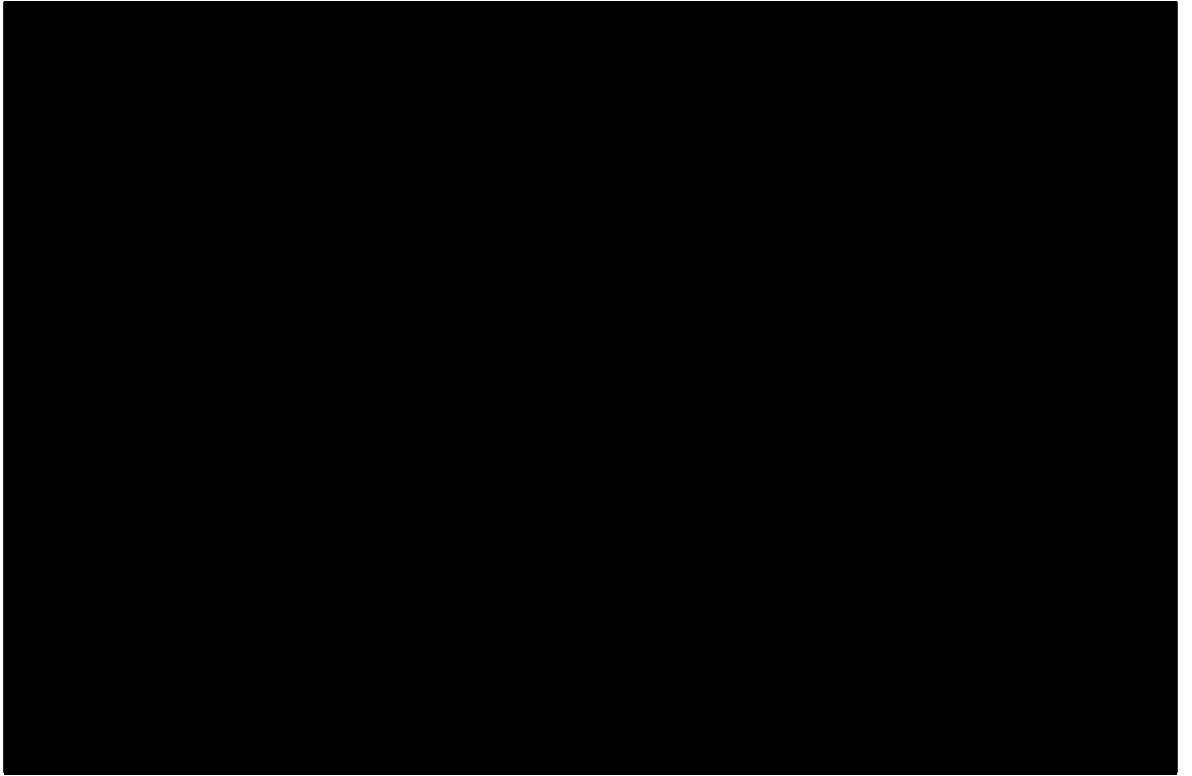
Kuva 6: [REDACTED] aidan ja seinän välissä ihmisen mentävä aukko

Kuva 7: [REDACTED], suunniteltu P-alue, on aitaamaton. Seinässä graffiti teksti.

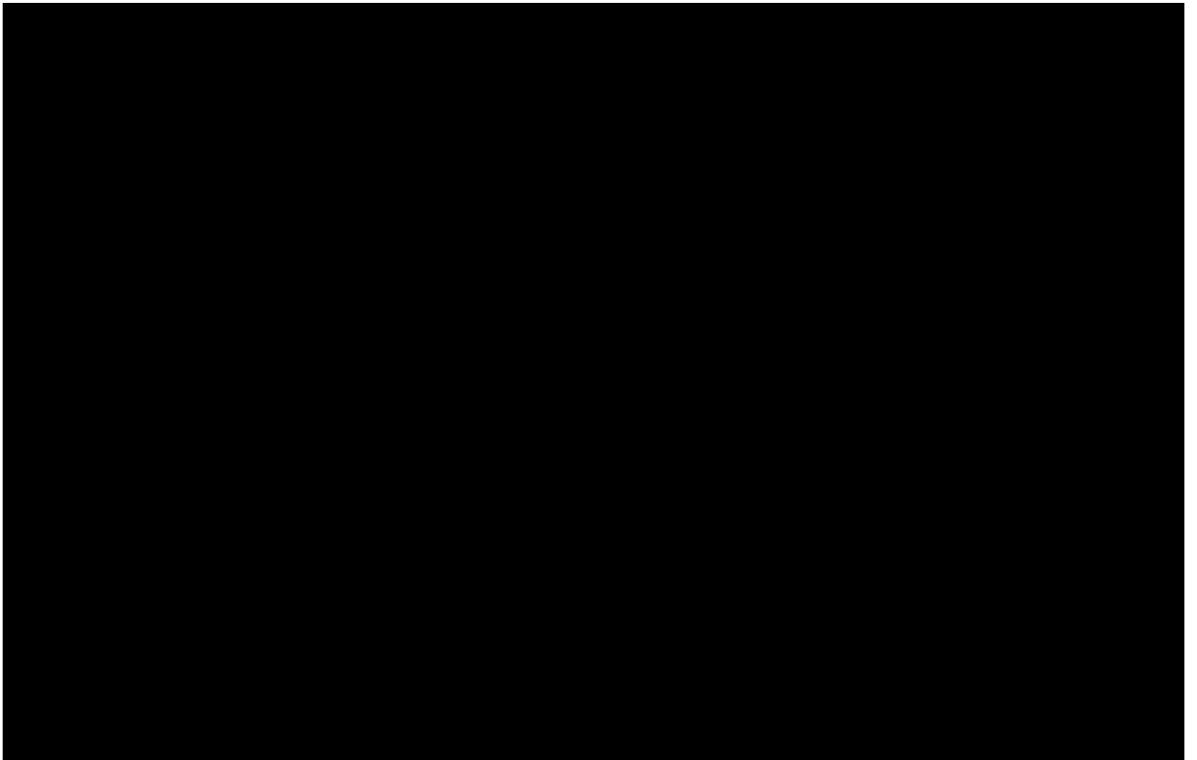
Kuva 8: Pysäköintialue

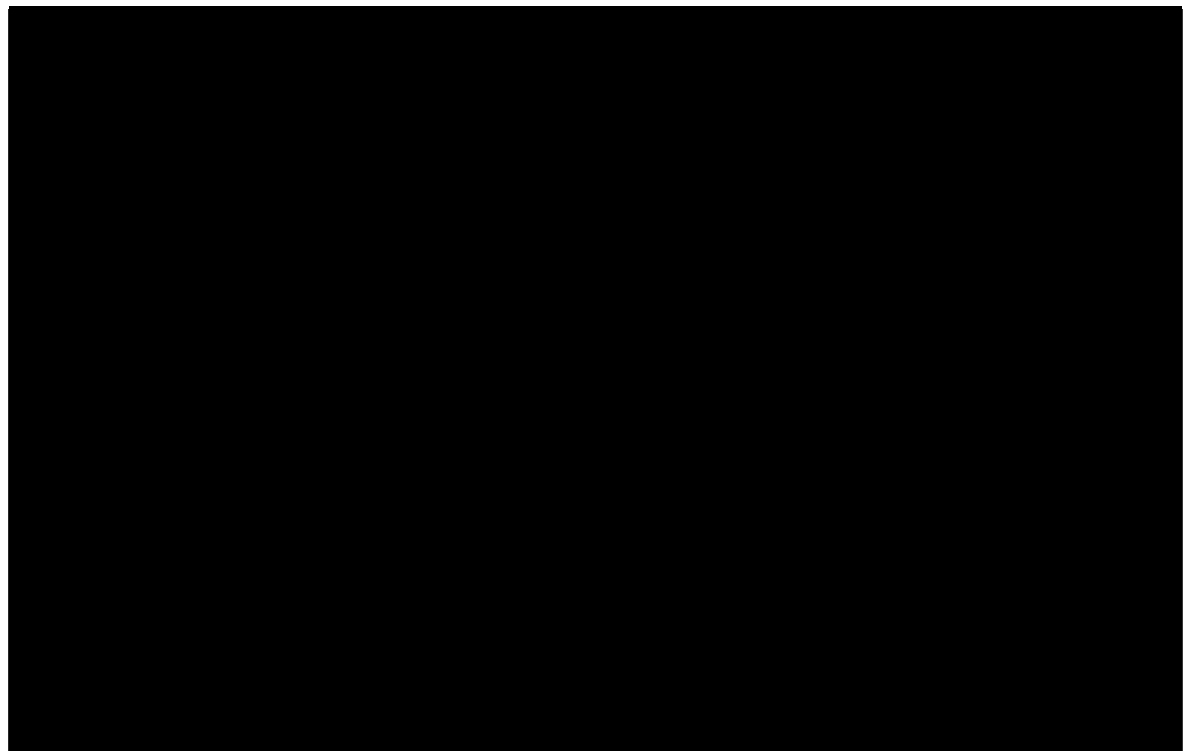
Kuva 9: Takapihalla on metallipalkkeja ja rakennusjätettä

Kuva 10: Pimeällä ulkoalue on osittain valaistu riittävässä määrin

Kuva 11: Ulkoalue on monin paikoin hyvin valaistu

Kuva 12: Ulkoalueen valaistusta on paikoin kehitettävä

2.2 Toimenpide- ja kehitysehdotukset

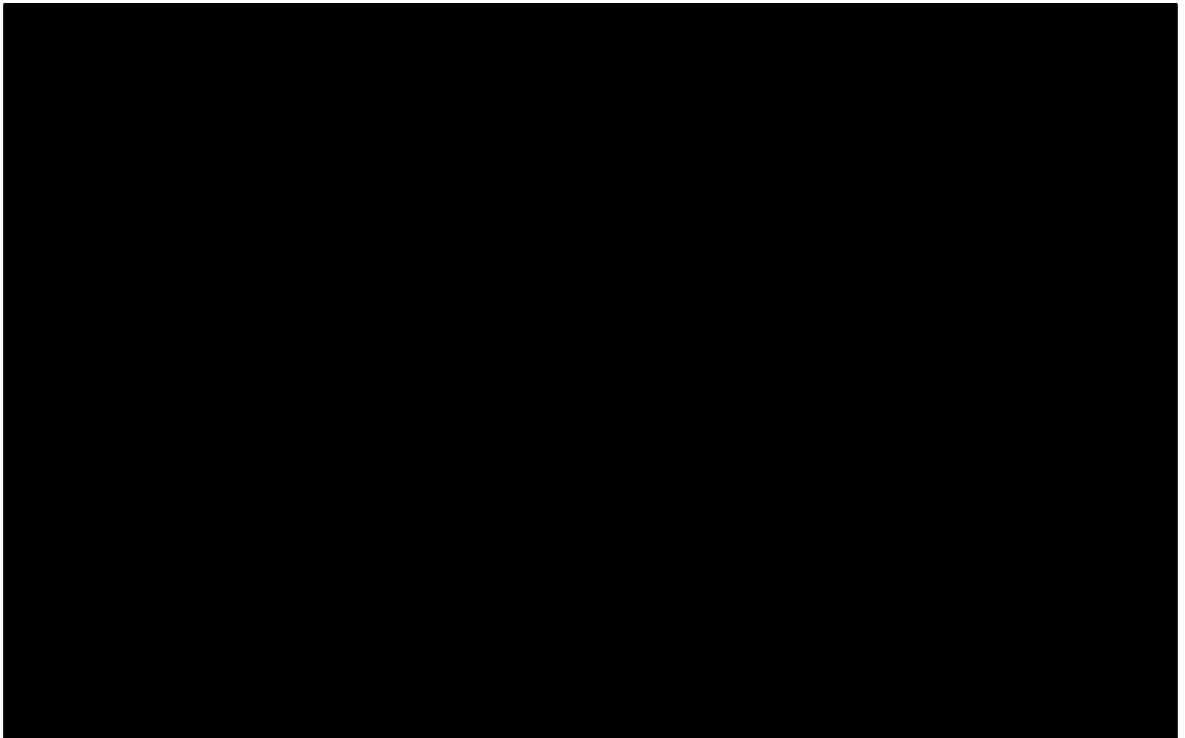
Aidan tarkoituksena on antaa rakenteellista suojaa ja estää asiattomien pääsy alueelle. Aidalla osoitetaan rajoitettu kulkuoikeus alueelle tai tontille. Ehdotetaan aitojen uusimista alueelle tunkeutumisen, murtautumisen ja ilkvallan estämiseksi sekä paremman näkösuojan antamiseksi. Ehdotetaan myös harkitsemaan [REDACTED] [REDACTED] pysäköintialueen aitaamisesta [REDACTED] alueen aitaaminen suojaa kiinteistöä sekä pysäköintialueella olevia ajoneuvoja. Kyseisen alueen aitauksella voidaan myös estää asiattomien kulku [REDACTED].

Ulkopuolisten ja varsinkin nuorten ja päihtyneiden henkilöiden mielenkiinnon vähentämiseksi ehdotetaan, että porttia [REDACTED] [REDACTED]. Tuleva [REDACTED] on varmasti kiinnostusta herättävä ja mikäli alueella vastaisuudessa aiotaan säilyttää esimerkiksi [REDACTED] kuulumattomia henkilöitä. Yrityksen maine saattaa joutua vaaraan, mikäli alueella tapahtuu jotain, ulkopuolisten henkilöiden tunkeuduttua alueelle.

Nykyinen saapuvan ja lähtevän tavarankulun alue [REDACTED] olisi syytä aidata. Nykyisen aidan sijaintia olisi tarkoituksenmukaista siirtää [REDACTED] suuntaan, jolloin mahdollinen anastettavissa oleva materiaali saataisiin suojattua paremmin.

Kuva 13: Hahmotelma alueen aitaamisesta

Kuva 14: Takapiha tulisi [REDACTED]

Rikoksantorjunnan ja murtautumisen näkökulmasta on tärkeää, että alueen portit pidetään lukittuna varsinkin silloin kun alueella ei ole toimintaa. Ehdotetaan, että aidan portteihin asennetaan sama sähköinen kulunvalvontajärjestelmä, jota tullaan ehdottamaan myöhemmin tässä raportissa. Portit aukeaisivat virka-aikana kulkutunnisteella, ilta- ja yöaikaan sekä viikonloppuisin kulkutunniste ja koodi yhdistelmällä. Kulunvalvonnan järjestelystä lisää kolmannessa luvussa.

Pysäköinti tulee olla järjestetty siten, että se on selkeä eikä vaaranna esteettömyyttä ja hälytysajoneuvojen saapumista alueelle. Ehdotetaan, että pysäköintiä varten varatulle alueelle maalataan parkkiruudut järjestyksen säilyttämiseksi. Näin esteettömyys säilyy eikä ajoneuvoja tule jätettyä paikoille, joissa ne olisivat haitaksi toiminnalle. Tällä varmistetaan myös hälytysajoneuvojen esteetön pääsy alueelle.

Yrityksen kasvaessa toiminta kiinnostaa myös kilpailijoita eikä yritysvakoilua voida poissulkea. Alueen ja omaisuuden suojaaminen on näin ollen erittäin tärkeää.

Piha-alue todettiin pääsääntöisesti siistiksi. Piha-alueella olevat ylimääräiset tavarat olisivat hyvä siirtää pois. Piha-alueen siistinä pitäminen luo paremmat puitteet sille, ettei piha-alueella ole mitään ylimääräistä, jolla voitaisiin tuhota esimerkiksi kiinteistöllä olevia autoja tai rikkoa ikkunoita. Siisteys vaikuttaa myös positiivisesti yrityksen imagoon.

Valaistuksen todettiin monin paikoin olevan hyvällä tasolla. Valaistus kaipaa kuitenkin paikoin kehittämistä ja parantamista. Valaistusta olisi hyvä [REDACTED], jossa sijaitsee työntekijöiden kulku pukuhuoneisiin sekä [REDACTED] jossa henkilökunta säilyttää omia ajoneuvojaan. Lisäksi valaistusta tulisi lisätä [REDACTED].

Valaistuksella on ennalta estävä vaikutus rikollisen toiminnan torjunnassa. Riittävä piha-alueiden valaistus toimii pelotteena ja luo paremmat mahdollisuudet rikollisen toiminnan paljastamiselle. Tänä päivänä valvontakamerat ovat pitkälti infrapunalla varustettuja, mutta kameran laadusta riippuen, tulee valaistus ottaa huomioon myös kameravalvontaa suunnitellessa. Riittävä valaistus ennalta estää myös työntekijöiden loukkaantumisia piha-alueella pimeässä kulkiessa. Valaistusta suunnitellessa on hyvä ottaa huomioon ympäristönäkökulma. Vanhanaikaiset pihavalot ovat tehokkaita, mutta kuluttavat enemmän sähköä kuin LED-valaisimet.

3 Kulunvalvonta ja avainhallinta

Kulunvalvonta ja avainturvallisuus ovat keskeisessä roolissa kiinteistön suojaamisessa ja rikollisen toiminnan torjunnassa. Tarkoituksenmukaisen kulunvalvonnan ja avainhallinnan keskeisinä toimintoina ovat dokumentointi ja ohjeistaminen. Avaimia ja sähköisiä kulkutunnisteita käyttävien henkilöiden tulee ymmärtää ja olla riittävän tietoisia avainten ja kulkutunnisteiden henkilökohtaisuudesta ja niiden kuittaamisen merkityksestä.

Sähköisen kulunvalvontajärjestelmän etuja ovat mahdollisuus määrittää kulkuoikeudet sekä mahdollisuus kuolettaa kulkutunniste tilanteessa, jossa se katoa. Järjestelmän avulla voidaan myös määrittää tietyt ovet olemaan auki sellaisina aikoina, jolloin tuotanto ja toiminta on käynnissä, mikäli se toiminnan kannalta on tarpeen (esimerkiksi arkisin 08:00-16:00). Kulunvalvontajärjestelmän avulla voidaan lisäksi erikseen määritellyt ovet ajastaa toimimaan niin, että niiden avaaminen esimerkiksi yöaikaan vaatii kulkutunnisteen lisäksi henkilökohtaisen koodin. Tämä antaa lisäsuojauksen tilanteessa, jossa henkilö kadottaa avaimensa, eikä huomaa sen kadonneen ja avain päätyy väärän henkilön haltuun. Joihinkin kulunvalvontajärjestelmiin on myös mahdollista liittää työajanseurantapäätte työajanseurannan hoitamiseksi, mikäli yritys niin haluaa.

Havainnoinnissa kiinnitettiin huomiota lukitusjärjestelmiin sekä kulunvalvontaan ja avainturvallisuuteen liittyviin seikkoihin. Havainnoinnin yhteydessä käytiin keskusteluita yrityksen johdon henkilöiden ja työntekijöiden kanssa. Keskusteltavia aiheita olivat muun muassa avainhallintajärjestelmä, tunnustekortit sekä sähköinen kulunvalvonta. Kameravalvontaa ja rikosilmoitinjärjestelmiä kulunvalvonnan keinoina on käsitelty luvussa 4.

Toimenpide- ja kehitysehdotuksissa on lisäksi otettu kantaa vierailijoiden sekä sidosryhmiin kuuluvien henkilöiden kulkemiseen yrityksen tiloissa.

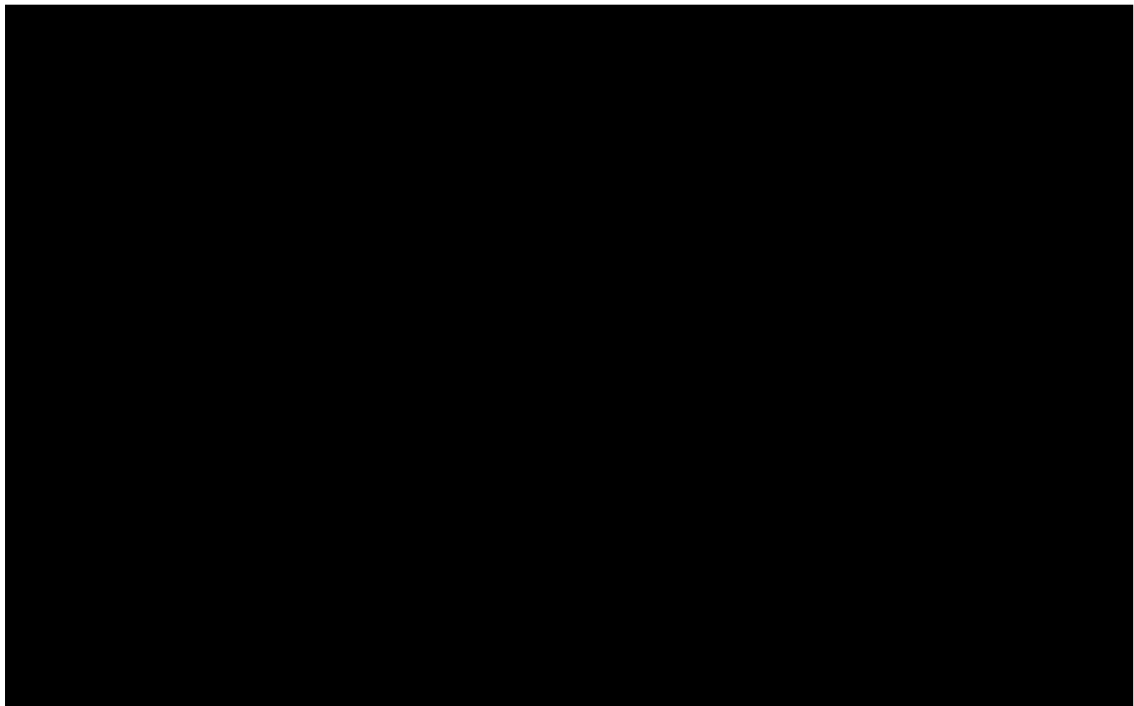
3.1 Havainnot

Uusien tilojen portaittaisen käyttöönoton myötä, ei yrityksellä ole tarkkaa tietoa mekaanisten avainten lukumäärästä. Yrityksessä ei ole käytössä yrityksen myöntämiä tunnistekortteja henkilöllisyyden ja oleskeluoikeuden todentamiseksi. Keskusteluissa kävi ilmi, ettei yrityksessä ole määritelty avainhallinnasta vastaavaa henkilöä, joka vastaisi avainten luovutuksesta, palautuksesta ja avainkirjanpidosta.

Ulko-ovet ovat tuotannon ollessa käynnissä auki ja nosto-ovet aukeavat nappia painamalla, ilman erillistä avain tai koodi varmistusta. Porttien ollessa auki, tiloihin kulkua ei ole estetty. [REDACTED] pukuhuoneeseen, jossa työntekijät säilyttävät henkilökohtaisia tavaroitaan, on käytännössä mahdollista kävellä sisälle ilman, että kulkua on mitenkään estetty.

Iltaisin vuorossa oleva vuoro esimies kiertää tuotantotilojen ovat tarkistaakseen, että ne ovat lukossa. Keskusteluissa ilmeni, ettei sulkukierroksen toteutusta varten ole laadittu ohjeistusta taikka muuta ohjetta, joka määrittäisi sen mitkä ovet tulee tarkastaa ja miten sulkukierros tulisi toteuttaa.

Yrityksessä ei ole järjestetty varsinaista vartiointia taikka piirivalvontaa.

Kuva 15: Useammat ulko-ovet ovat päiväsaikaan auki

3.2 Toimenpide- ja kehitysehdotukset

Ulko-ovet olisi pidettävä kiinni asiattomien henkilöiden kulun estämiseksi. Ehdotetaan, että yrityksessä nimetään henkilö, joka vastaa yrityksen kulunvalvonnasta ja avainhallinnasta. Vastuuhenkilön tehtäviin kuuluisi avainten luovutukseen, palautukseen ja niiden kuittaamiseen liittyvä dokumentointi sekä kulkuoikeuksien määrittäminen, mikäli yritys ottaa käyttöön sähköisen kulunvalvontajärjestelmän. Kulunvalvonnan ja avainhallinnan vastuuhenkilö vastaa myös siitä, että järjestelmään päivitetään vuosittain arkipyhät, mikäli yritys ottaa käyttöön järjestelmän, jolla ohjelmoidaan ovet olemaan auki esimerkiksi arkisin tuotannon ollessa käynnissä.

██████████ kasvavassa yrityksessä olisi suositeltavaa, että yrityksellä olisi käytössä tunnistekortit henkilöllisyyden ja oleskeluoikeuden todentamiseksi. Ehdotetaan, että yrityksessä otetaan käyttöön sähköinen kulunvalvontajärjestelmä ja sen rinnalla RFID-tunnisteella varustetut tunnistekortit, jotka toimivat sekä oviin, että henkilöiden tunnistamiseksi. Näin kulunvalvonnasta ja avainhallinnasta vastaava henkilö voi hallinnoida jokaisen työntekijän kulkuoikeuksia ja kuolettaa kortit tarpeen vaatiessa. RFID-tunnisteella varustettu tunnistekortti tulee pidettyä herkemmin mukana kuin erillinen kulkutunniste ja tunnistekortti. RFID-tunnisteella varustetut tunnistekortit ohjelmoitaisiin niin, että ne toimisivat niin, ulko-oviin, nosto-oviin sekä portteihin. Tunnistekortit pidetään esillä alueella liikuttaessa pl. tuotantotiloissa, niiden häiritessä työntekoa. Tunnistekortin tulisi olla mukana ja pyydettyessä esitettävissä. Ehdotetaan, että yritys hankkii korttitulostimen, jonka avulla tunnisteet pystytään kätevästi luomaan ilman ulkoistettuja palveluita.

Kulkuoikeuksien määrittäminen tulisi tehdä niin, että työntekijöillä on pääsy vain niihin tiloihin, joihin heillä on todellinen tarve päästä toimenkuvansa kannalta. Kulku rajoitetaan vain välttämättömään. Kulkuoikeudet voidaan määrittellä jakamalla tasoihin esimerkiksi seuraavalla tavalla:

- Taso 1 - johto sekä johdon valitsevat henkilöt, joilla tulee olla pääsy kaikkiin tiloihin
- Taso 2 - toimihenkilöt ja vuoro esimiehet
- Taso 3 - työntekijät

Vuoro esimiehillä olisi hyvä olla oikeus kuolettaa kulkutunnisteita tilanteissa, kun henkilö ilmoittaa hävittäneensä kulkutunnisteensa eikä kulunvalvonnasta ja avainhallinnasta vastaava henkilö ole paikalla. Vuoro esimiehillä ei kuteinkaan olisi oikeutta muuttaa taikka luoda kulkuoikeuksia. Mikäli yrityksessä otetaan käyttöön sähköinen kulunvalvontajärjestelmä, ehdotetaan, että vuoro esimiehillä, toimihenkilöillä sekä johdolla on mekaaniset avaimet alueelle sähkökatkon tai muun häiriön varalle.

Yrityksessä tulisi olla selkeät ohjeet vuoron päättymiseen ja ovien lukitsemiseen liittyen. Nykyinen käytäntö, missä iltavuorossa oleva vuoroesimies tarkistaa ja lukitsee ovet, on hyvä. Käytäntöä voisi kehittää laatimalla tarkastuslistan taikka muun ohjeistuksen tarvittavia toimenpiteitä varten. Vuoroesimiehillä olisi vastuu tarkastaa määrätyt kuori- sekä kiinteistöturvallisuuden liittyvät asiat aina vuoro päätteeksi. Ohjeistuksen olisi hyvä sisältää myös toimintaohjeet poikkeavuuksien varalle. Vuoroesimiehen tekemä sulkukierros poistaa vartiointipalvelun sulkukierroksen tarpeen, mutta ei kuitenkaan korvaa mahdollista hälytysvalvontaa tilojen ollessa tyhjillään. Suositellaan hälytysvalvonnan ulkoistamista vartiointiliikkeelle seuraavassa luvussa ehdotetun rikosilmoitinjärjestelmän käyttöönoton yhteydessä.

Vierailijoiden ja sidosryhmiin kuuluvien henkilöiden tunnistamiseksi, ehdotetaan, että yritys ottaa käyttöön vierailijakortit, mikäli niille koetaan olevan tarvetta. Täten vierailijat ja heidän kulkuoikeutensa on helposti tunnistettavissa ja todettavissa.

4 Tekninen valvonta

Teknisellä valvonnalla tarkoitetaan tässä raportissa kameravalvonnan ja rikosilmoitinjärjestelmän keinoin toteutettua kulunvalvontaa. Teknisen valvonnan keinoin yritys pystyy kasvattamaan turvallisuustasoaan ja suojaamaan tehokkaasti toimintansa ja arvokkaat materiaalit, koneet, laitteet ja muun omaisuuden.

Kameravalvontaa suunniteltaessa on noudatettava lain mukaisia sääntöjä. Mikäli yrityksessä on käytössä tallentava kameravalvonta, tulee siitä olla laadittuna rekisteriseloste, josta ilmenee: kuka valvoo, mitä valvotaan ja miten. Rekisteriselosteen laadinta perustuu tietosuojalakiin ja EU:n tietosuojasetukseen. Lisäksi kameravalvonnasta työpaikalla säädetään laissa yksityisyyden suojasta työpaikalla. Kameravalvonnasta tulee ilmoittaa esimerkiksi tarroilla tai kylteillä.

4.1 Havainnot

Tiloissa ei ole käytössä rikosilmoitinjärjestelmää. Kiinteistössä on vanha rikosilmoitinjärjestelmä, jota mahdollisesti voidaan käyttää hyödyksi uuden järjestelmän asennusvaiheessa. Toimistorakennuksessa on useita, vanhaan rikosilmoitinjärjestelmään kuuluvaa liiketunnistinta.

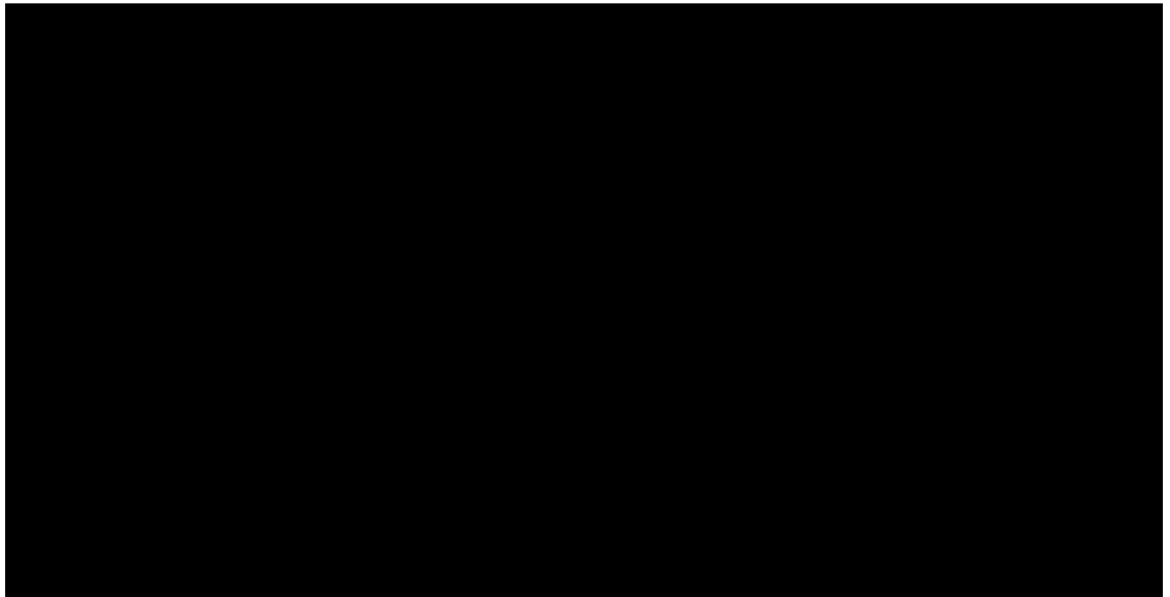
Yrityksen kameravalvonta ei kata koko aluetta. Olemassa olevat valvontakamerat ovat sijoitettu yrityksen vanhojen tilojen suojaamiseksi. Kameratallenteiden turvakaappeja on yrityksen tiloissa 3: tuotantotiloissa vuoroesimiesten toimistojen vieressä, tuotantotilojen yhteydessä olevien pukuhuoneiden vieressä sekä edustustiloissa. Yhdessä kolmesta näyttöpäätteessä on 6 tyhjää kamerapaikka, joihin on mahdollista kytkeä kameravalvontakuva.

Kameravalvonnan hallinnoinnista vastaa yrityksen erikseen nimetyt johtohenkilöt. Kameratalenteiden turvakaappeihin olevat avaimet ovat yrityksen toimitusjohtajalla. Kameravalvonnan rekisteriselostetta ei ole laadittu.

Toimistorakennuksen pääaulassa on ulko-ovelle suunnattu kamera. Kamera ei ole verkossa.

Toimistorakennuksen [REDACTED] remontissa oleva toimistotila. Tila muutetaan avokonttoriksi. Tilaan jää 2 erillistä toimistohuonetta.

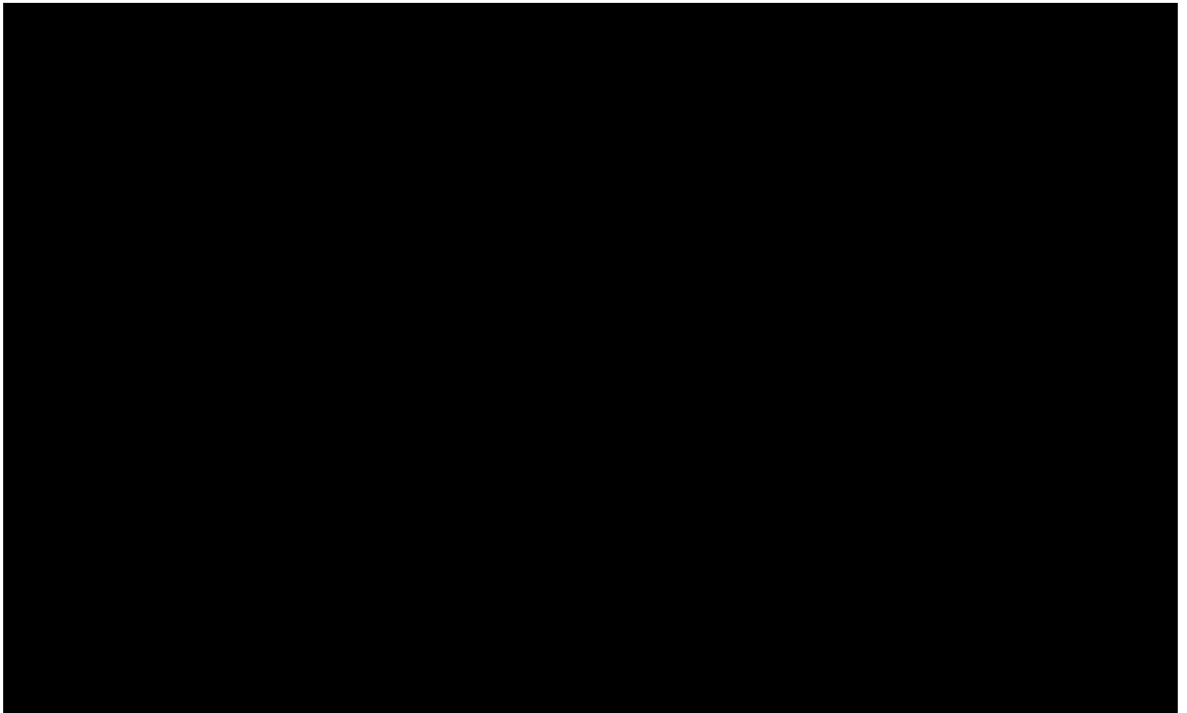
[REDACTED] toimii vastaisuudessa valmiiden [REDACTED] varastona. Varastoon on kulku useampaa kautta eikä sitä ole valvottu teknisin keinoin.

Kuva 16: Toimistotiloissa vanha rikosilmoitinjärjestelmä, mikä ei ole käytössä

Kuva 17:

Kuva 18: Toimiva kameravalvonta 3 kohtaa

4.2 Toimenpide- ja kehitysehdotukset

Ehdotetaan, että toimistorakennuksen huoneisiin asennetaan liiketunnistimet. Neuvotteluhuoneeseen asennetaan 2 liiketunnistinta. Kuvaustilaan asennetaan liiketunnistin nosto-ovea vastapäätä. Ulko-oviin asennetaan magneetit ja eteisiin liiketunnistimet. Toimistorakennuksen pääaulan kamera otetaan mahdollisuuksien mukaan käyttöön tai uusitaan.

Avokonttorin rikosilmoitinjärjestelmä suunnitellaan sen valmistuttua. Molempiin erillisiin toimistohuoneisiin asennetaan liiketunnistimet. Avokonttorin puolelle ehdotetaan ainakin 3 liiketunnistimen asentamista. Lopullinen määrä riippuu tilan lopullisesta toteutuksesta. Tuotantolohjen ulko-oviin kohdistetaan liiketunnistimet. Liiketunnistimien asennuksen suunnittelussa olisi kustannussyistä hyvä selvittää vanhojen liiketunnistimien johtojen hyödyntäminen.

Laajentumisen myötä, on kameravalvontaa syytä kehittää ja täydentää siten, että koko ulkoalue on teknisin keinoin valvottu. Suositellaan, että kameravalvonnan turvakaappeihin tulevat kameravalvontakuvat linkitettäisiin yhteen paikkaan, josta johdolla tai johdon nimeämällä henkilöllä olisi tarvittaessa mahdollisuus katsoa tallenteita. Kameroiden lisäämistä ehdotetaan [REDACTED] sekä etupihalle. Ulkopuolinen kameravalvontalaitteita myyvä yritys vastaa kameroiden asennuksesta ja teknisestä toteutuksesta.

Yrityksen tulee laatia henkilötietolain mukainen kameravalvonnan rekisteriseloste. Tallennettu kameravalvontakuva ja ääni ovat henkilötietoja ja yritys, joka harjoittaa kameravalvontaa on tietosuojalainlain ja -asetuksen mukainen rekisterinpitäjä, jolloin rekisteriseloste on laadittava.

5 Toimintatavat ja henkilöstön ohjeistaminen

Henkilöstön ohjeistaminen turvallisuusasioissa on erittäin tärkeää, kun halutaan varmistua toiminnan turvallisuudesta ja luoda hyvää turvallisuuskulttuuria. Olemassa olevaa turvallisuuskulttuuria voi olla haastavaa lähteä muuttamaan ja kehittämään, sillä se rakentuu pitkälti asenteista ja turvallisuusasioihin sitoutumisesta. Tietoisuuden lisäämisellä ja ohjeistusten kautta sekä toimintatapoja kehittämällä on tätä kuitenkin mahdollista parantaa. Hyvää turvallisuuskulttuuria voi lähteä rakentamaan esimerkiksi perehdyttämisen kautta. Perehdyttäminen on työturvallisuuslaissa säädettyä toimintaa, joka edellyttää, että työnantaja huolehtii uuden työntekijän asianmukaisesta perehdytyksestä tarpeellisessa laajuudessa. Perehdytyksessä tulee käydä läpi muun muassa työpaikkaa koskevista järjestelyistä. Tämä mielletään usein tapaturmien ennalta estämistä koskevien seikkojen läpikäymisenä, mutta on sekä työntekijän että työnantajan edun mukaista, että fyysiseen suojaamiseen liittyvät seikat käydään työntekijän kanssa läpi ennen uuden työn aloittamista. Perehdyttämällä vältetään informaatiopuutteesta johtuvilta vääriltä toimintatavoilta. Ohjeistusten ja toimintatapojen läpikäyminen perehdyttämisvaiheessa motivoi myös ohjeiden mukaiseen toimintaan.

5.1 Havainnot

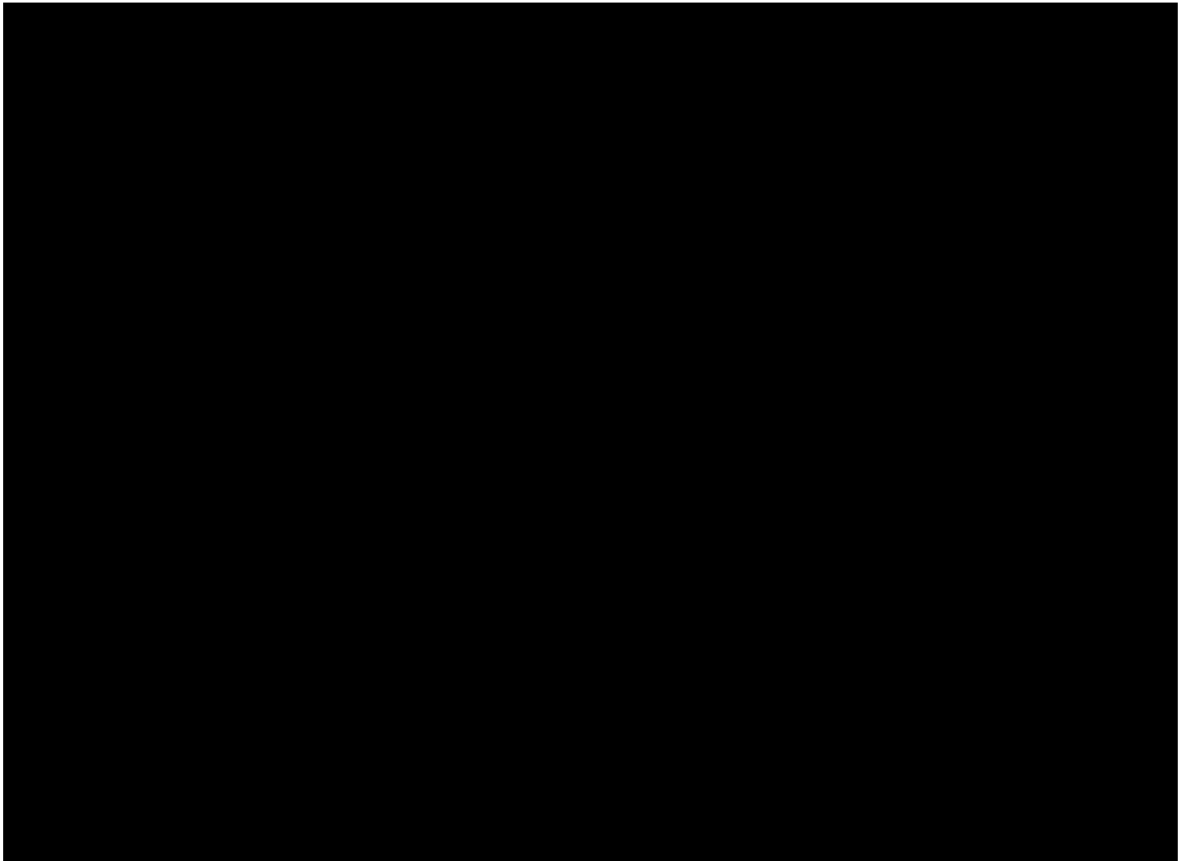
Uusien työntekijöiden perehdytyksessä ei suoranaisesti oteta kantaa turvallisuusseikkoihin. Yrityksessä ei ole määritelty turvallisuudesta vastaavaa henkilöä. Asiat laitetaan kuntoon ta-pauskohtaisesti, mikäli puutteita tai epäkohtia havaitaan.

Turvallisuuteen liittyvät asiat ovat toiminnan nopean kasvun myötä jääneet taka-alalle. Turvallisuuskulttuurissa ja -ajattelussa on kehittämisen varaa.

[REDACTED]. Toimistorakennuksessa havaittiin, että monien toimistohuoneiden ovet olivat auki työntekijöiden ollessa poissa huoneista. Vaikka toimistorakennus on lukittu, olisi toimistojen huoneiden ovet hyvä sulkea. Havaittiin, että huoneesta poistuessa jätettiin tietokoneet lukitsematta ja kannettavat tietokoneet valvomatta.

Pimeään aikaan useamman toimiston sälekaihtimet olivat auki. Toimiston käytävälle oli jätetty valot päälle, mikä mahdollisti ikkunoista suoran näköyhteyden toimistoihin. Ikkunoista pystyi selkeästi havaitsemaan, että kyseessä on toimistohuoneita, joissa säilytetään tietokoneita. Lisäksi kyseistä sivustaa ei ole aidattu eikä valvottu teknisen valvonnan keinoin.

[REDACTED]
[REDACTED]

Kuva 19: Sälekaihtimien ollessa auki ja valojen ollessa päällä, ulkoa on suora näköyhteys sisälle

5.2 Toimenpide- ja kehitysehdotukset

Ehdotetaan, että yrityksessä otetaan käyttöön toimintatapa työnopastukseen ja perehdyttämiseen liittyen, jossa uusien työntekijöiden kanssa käydään läpi yrityksen päivittäisiin turvallisuusasioihin liittyviä seikkoja. Esimerkiksi avainhallintaan liittyen tämä käsittäisi avainten luovutukseen ja palautukseen liittyvien käytäntöjen ja avainten katoamista koskevan ohjeistuksen läpikäymisen.

Mikäli yritys järjestää sisäisiä koulutuksia tai työhyvinvointipäiviä, olisi niissä hyvä käsitellä ajankohtaisia turvallisuusasioita. Samanlaiset käytännöt ja toimintatavat edistävät hyvän turvallisuuskulttuurin syntymistä. Kohonneen turvallisuuskulttuurin myötä työntekijät oppivat huomioimaan poikkeamia ja riskejä arjessa ja ilmoittamaan niistä.

Yrityksen liiketoiminnan jatkuvuutta silmällä pitäen, olisi suositeltavaa, että turvallisuus liitettäisiin osaksi yrityksen toimintastrategiaa. Suositeltavaa olisi myös, että yrityksessä määritettäisiin turvallisuustavoitteet tärkeimpien toimintojen osalta.

Yrityksen tulisi varmistaa vakuutusyhtiöltä mitä teknisiä ja rakenteellisia suojaustoimia toimilat tarvitsevat heidän ehtojensa mukaan.

Ehdotetaan, että toimistoissa työskentelevien kesken otettaisiin käyttöön seuraavanlainen toimintamalli huoneista poistuessa:

- Kannettavat tietokoneet laitetaan lukittavaan kaappiin, mikäli ne jäävät työpaikalle.
- Pöytäkoneista kirjaututaan ulos.
- Päivän päätteeksi sälekaihtimet suljetaan.
- Toimistojen ovet suljetaan, mahdollisuuksien mukaan lukitaan.
- Kaikki valot sammutetaan näköyhteyden estämiseksi.

Kuvaluettelo

Kuva 1: Yleiskuva / alueen pohjapiirros	4
Kuva 2: Aidassa useampia läpimenoaukkoja.....	5
Kuva 3: Portit ovat auki [REDACTED]	5
Kuva 4: Nykyinen saapuvan ja lähtevän tavarahan alue on aitaamaton	6
Kuva 5: Nykyinen saapuvan ja lähtevän tavarahan alue	6
Kuva 6: [REDACTED] aidan ja seinän välissä ihmisen mentävä aukko.....	7
Kuva 7: [REDACTED], suunniteltu P-alue, on aitaamaton. Seinässä graffiti teksti.....	7
Kuva 8: Pysäköintialue	8
Kuva 9: Takapihalla on metallipalkkeja ja rakennusjätettä.....	9
Kuva 10: Pimeällä ulkoalue on osittain valaistu riittävässä määrin	9
Kuva 11: Ulkoalue on monin paikoin hyvin valaistu	10
Kuva 12: Ulkoalueen valaistusta on paikoin kehitettävä.....	10
Kuva 13: Hahmotelma alueen aitaamisesta	11
Kuva 14: Takapiha tulisi [REDACTED]	12
Kuva 15: Useammat ulko-ovet ovat päiväsaikaan auki.....	14
Kuva 16: Toimistotiloissa vanha rikosilmoitinjärjestelmä, mikä ei ole käytössä	16
Kuva 17: [REDACTED]	16
Kuva 18: Toimiva kameravalvonta 3 kohtaa	17
Kuva 19: Sälekaihtimien ollessa auki ja valojen ollessa päällä, ulkoa on suora näköyhteys sisälle	19